

19 september 2025
Oorspronkelijke taal : Nederlands

COI FOCUS

ERITREA

Mobilisatie na de oorlog in Tigray

Disclaimer:

Dit COI-product is, overeenkomstig de [richtlijnen van de Europese Unie](#) voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en de van kracht zijnde wettelijke bepalingen, opgesteld door Cedoca, de dienst die binnen het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) verantwoordelijk is voor onderzoek naar informatie over herkomstlanden. Het document levert informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en velt geen oordeel over de grond van het verzoek om internationale bescherming.

Dit document, opgesteld binnen een afgesproken tijdbestek, steunt op een zo ruim mogelijke waaier aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie met bijzondere aandacht voor de toetsing en kruiscontrole van de bronnen. Cedoca probeert alle relevante aspecten van het onderwerp van dit COI-product te behandelen, maar de informatie in dit document is niet noodzakelijk exhaustief. Als dit document bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeldt, betekent dit niet dat ze niet hebben plaatsgevonden of niet bestaan. Alle gebruikte bronnen krijgen een gedetailleerde bronvermelding.

This COI product was produced by Cedoca, the country of origin information research unit of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS). It follows the [Common EU Guidelines](#) for processing country of origin information (April 2008) and was drafted in accordance with applicable legal provisions. It aims to provide information for the processing of individual applications for international protection. It does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of applications for international protection.

This report was prepared within an allotted timeframe, using a wide range of carefully selected public information with a constant attention to crosschecking sources. While Cedoca has endeavoured to cover all aspects relevant to the subject of this COI report, the information provided is not necessarily exhaustive. The absence of a specific event, person or organisation from this report should not be taken to imply that the event did not take place or that the person or organisation does not exist. All sources are referenced.

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Samenvatting

Een groeiende machtsstrijd en onopgeloste territoriale geschillen tussen Eritrea en Ethiopië leiden tot een dodelijke grensoorlog die van 1998 tot 2000 duurt. In de daaropvolgende periode staan beide landen op gespannen voet met elkaar. De relatie verandert aanzienlijk nadat Abiy Ahmed in 2018 aan de macht komt in Ethiopië. In september 2018 ondertekenen vertegenwoordigers van Ethiopië en Eritrea een vredesovereenkomst die een einde maakt aan de *no war, no peace*-situatie. De toenadering ontpopt zich in 2020 tot een militaire alliantie tegen het Tigray People's Liberation Front (TPLF) en ontaardt in november van dat jaar in open vijandelijkheden in Tigray, waarbij Eritrea via grondtroepen rechtstreeks betrokken is. Desondanks is Eritrea geen partij bij het staakt-het-vuren dat in november 2022 een einde maakt aan de oorlog. De meningsverschillen tussen beide landen lopen verder op na het uitbreken van de Fano-opstand in de Ethiopische regio Amhara en de speech van Abiy Ahmed in oktober 2023 over toegang tot de Rode Zee.

Er is weinig informatie over de omvang van de Eritrese troepen betrokken bij de oorlog in Tigray (november 2020 – november 2022). Vermoedelijk zijn duizenden Eritrese dienstplichtigen in Tigray omgekomen of gewond geraakt in het conflict. De regering van Eritrea heeft bij het afsluiten van deze COI Focus nog geen informatie vrijgegeven over het aantal Eritrese doden, noch over de identiteit van de overledenen of vermisten.

De overeenkomst tussen de Ethiopische autoriteiten en het TPLF voorziet de terugtrekking van buitenlandse troepen en soldaten die niet tot het Ethiopische leger (Ethiopian National Defense Forces, ENDF) behoren uit Tigray. Verschillende bronnen berichten over Eritrese aanwezigheid in het noorden van Tigray. Eritrea ontkent dit en stelt dat Eritrese troepen enkel aanwezig zijn in regio's die door de grenscommissie aan Eritrea zijn toebedeeld. Volgens bronnen is er sprake van een terugkeer naar de *no war, no peace*-situatie zoals die bestond voor 2018.

Nationale dienstplicht, waarbij mannen en vrouwen van dienstplichtige leeftijd voor onbepaalde tijd militaire dan wel civiele taken uitvoeren, is de standaard context in Eritrea. Tijdens de oorlog in Tigray is er volgens verschillende bronnen sprake van een escalatie van mobilisatie in Eritrea waarbij de lokale administratie een hoger aantal personen oproept voor nationale dienst en hierbij ook gebruik maakt van *giffa's* (gerichte zoekacties), en ook een breder scala van profielen viseert. Vanaf september 2022 is sprake van een verdere intensivering van de rekrutering- en mobilisatiecampagne in het hele land met steeds dwingendere praktijken. In september 2022 roept Eritrea alle reservisten tot 55 jaar op. Omdat velen de oproep negeren, voeren de autoriteiten de *giffa's* op en gaan ze over tot huiszoekingen. De autoriteiten leggen collectieve straffen op aan families van dienstplichtontduikers om dezen te dwingen zich aan te melden.

Na het staakt-het-vuren en de vredesovereenkomst van november 2022 blijven bronnen aanvankelijk melding maken van deze praktijken. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDoS) schrijft dat de mobilisatiecampagne vanaf januari 2023 afneemt in omvang maar dat de autoriteiten wel veiligheidsonderzoeken uitvoeren tegen personen die verdacht worden van het ontduiken van de dienstplicht, en hen oppakken en vasthouden. Bronnen duiden op een algemene alertheid van de Eritrese troepen.

Over het algemeen beschikken bronnen niet over informatie over gevallen van terugkeer naar Eritrea en bijgevolg ook niet over de risico's die personen die terugkeren naar Eritrea lopen. Terugkeerders, ook aanhangers van het regime, zijn net als alle andere Eritrese burgers onderworpen aan willekeur en inconsistente behandelingen die Eritrea eigen zijn. Personen die terugkeren naar Eritrea en nog dienstplichtig zijn, moeten bij aankomst alsnog de dienstplicht vervullen als ze dit nog niet gedaan hebben of niet over een vrijstelling beschikken. Er is evenwel een belangrijk verschil tussen permanente terugkeer en tijdelijke terugkeer. Bezoekers die voldoen aan de door de overheid gestelde

eisen (2 % belasting, formulier 4/4.2) en het wettelijke recht hebben om in een ander land dan Eritrea te verblijven, beschikken over een diasporastatus waardoor ze vrijgesteld zijn van de nationale dienstplicht en het land zonder uitreisvisum kunnen verlaten. Deze personen kunnen alleen terugkeren naar Eritrea op tijdelijke basis (zes tot twaalf maanden, soms verlengd tot twee of drie jaar), gezien een permanente terugkeer hun diasporastatus teniet zou doen waardoor ze opnieuw verplicht zouden zijn tot nationale dienst.

Summary

A power struggle and unresolved territorial disputes between Eritrea and Ethiopia resulted in a deadly border war lasting from 1998 to 2000. Tensions between the two countries remained high in the period that followed. However, this changed significantly when Abiy Ahmed came to power in Ethiopia in 2018. In September 2018, representatives of Ethiopia and Eritrea signed a peace agreement that ended the 'no war, no peace' situation. The rapprochement developed into a military alliance against the Tigray People's Liberation Front (TPLF) in 2020 and led to open hostilities in Tigray in November of that year, with Eritrea directly involved through the deployment of ground troops. Eritrea was not, however, a party to the ceasefire that ended the war in November 2022. Differences of opinion between the two countries intensified following the outbreak of the Fano uprising in the Ethiopian region of Amhara and Abiy Ahmed's October 2023 speech on access to the Red Sea.

There is little information about the size of the Eritrean forces involved in the war in Tigray (November 2020 – November 2022). It is estimated that thousands of Eritrean conscripts were killed or wounded in the conflict. At the time of finalising this COI Focus, the Eritrean government had not released any information on the number of Eritrean casualties or the identities of those killed or missing.

The agreement between the Ethiopian authorities and the TPLF stipulates that foreign troops and soldiers not belonging to the Ethiopian National Defence Forces (ENDF) must withdraw from Tigray. Various sources report an Eritrean military presence in northern Tigray. However, Eritrea denies this, stating that Eritrean troops are only present in regions allocated to Eritrea by the border commission. According to reports, the situation has returned to the 'no war, no peace' status quo that prevailed before 2018.

National service, whereby men and women of conscription age perform military or civilian duties for an indefinite period, is standard practice in Eritrea. According to various sources, there was a surge in mobilisation during the war in Tigray, with the local administration calling up more people for national service and using *giffas* (targeted searches) to reach a broader range of profiles. After September 2022, the recruitment and mobilisation campaign further intensified throughout the country, with increasingly coercive practices being employed. In September 2022, Eritrea called up all reservists up to the age of 55. As many ignored the call-up, the authorities stepped up the *giffas* and carried out house searches. They imposed collective punishments on the families of draft dodgers in an attempt to force them to report for duty.

After the ceasefire and peace agreement of November 2022, sources initially continued to report these practices. The United States Department of State (USDoS) states that the mobilisation campaign has been declining in scale since January 2023, although the authorities are conducting security investigations into individuals suspected of evading conscription and arresting and detaining them. A state of general alertness has been reported among Eritrean troops, according to sources.

In general, sources are unable to provide information on cases of individuals returning to Eritrea, and consequently on the risks they face. Returnees, including regime supporters, are subject to the

arbitrary and inconsistent treatment characteristic of Eritrea, as are all other Eritrean citizens. Individuals returning to Eritrea who are of conscription age must fulfil their national service upon arrival, unless they have already done so or have an exemption. However, an important distinction exists between permanent and temporary return. Those who meet the government's requirements (paying a 2% tax and completing form 4/4.2) and have the legal right to reside in a country other than Eritrea are granted diaspora status. This exempts them from national military service and allows them to leave the country without an exit visa. These individuals can only return to Eritrea temporarily (for six to twelve months, sometimes extendable to two or three years), as permanent return would invalidate their diaspora status and make them liable for national service again.

Inhoudstafel

Samenvatting	2
Summary	3
Lijst van afkortingen	6
Inleiding.....	7
1. Algemene context	9
1.1. De relaties tussen Eritrea en Ethiopië	9
1.2. De Eritrese deelname aan de oorlog in Tigray.....	13
1.3. Eritrese troepenmacht in Ethiopië na het CoHA.....	15
1.3.1. Geografische aanwezigheid in Ethiopië	15
1.3.2. Omvang van de Eritrese troepenmacht in Ethiopië	17
2. Nationale dienstplicht en mobilisatie in Eritrea	18
2.1. De nationale dienstplicht.....	18
2.2. Mobilisatie	24
2.2.1. Mobilisatie tijdens het conflict in Tigray (november 2020 – november 2022).....	25
2.2.2. Mobilisatie na het CoHA.....	30
2.2.3. Demobilisatie na het CoHA.....	33
2.2.4. Mobilisatie van terugkeerders.....	34
Bibliografie.....	40

Lijst van afkortingen

AMIF	Asylum Migration and Integration Fund
AU-MVCM	African Union Monitoring, Verification and Compliance Mission
CoHA	Cessation of Hostilities Agreement
EASO	European Asylum Support Office (nu EUAA)
EDF	Eritrean Defence Forces
EEBC	Eritrea-Ethiopia Boundary Commission
EEPA	Europe External Programme with Africa
ENDF	Ethiopian National Defence Forces
EPLF	Eritrean People's Liberation Front
EUAA	European Union Agency for Asylum (voorheen EASO)
FFM	factfindingmissie
ICG	International Crisis Group
IDP	<i>internally displaced person</i>
KAS	Konrad Adenauer Stiftung
OSAR	Organisation suisse d'aide aux réfugiés
PRF	Peace Research Facility
RVI	Rift Valley Institute
SEM	Staatssekretariat für Migration
TDF	Tigray Defence Forces
TPLF	Tigray People's Liberation Front
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
USDoS	United States Department of State
USIP	United States Institute of Peace

Inleiding

Deze COI Focus onderzoekt de mobilisatie in Eritrea in het kader van toegenomen spanningen in de Hoorn van Afrika. Het rapport bouwt verder op de COI Focus *Eritrea. Mobilisatie in het kader van de oorlog in het noorden van Ethiopië* van 18 augustus 2023.

Deze COI Focus beperkt zich hoofdzakelijk tot de periode na de ondertekening van het staakt-het-vuren (Cessation of Hostilities Agreement, CoHA) tussen de federale regering van Ethiopië en het Tigray People's Liberation Front (TPLF) in november 2022, dat een einde maakte aan de oorlog in Tigray.

Cedoca rondde dit onderzoek af op 4 september 2025.

Deze COI Focus bestaat uit twee grote delen. Het eerste deel behandelt de algemene context van de spanningen in de Hoorn van Afrika, en in het bijzonder de relaties tussen Eritrea en buurland Ethiopië. Het tweede deel focust op mobilisatie in Eritrea, gaat eerst kort in op de nationale dienstplicht in Eritrea, en beschrijft nadien de omvang van de mobilisatie ten tijde van de oorlog en na het einde van de actieve vijandelijkheden in Tigray. Het tweede deel sluit af met een bespreking van het risico op mobilisatie bij terugkeer.

Met nationale dienst en militaire mobilisatie doelt Cedoca op verschillende zaken, ook al hangen ze onderling samen. Nationale dienstplicht is de standaard context in Eritrea (zie hoofdstuk 2.1.). Deze COI Focus gebruikt termen als "oproepen", "inlijven" en "rekruteren" voor de opname van rekruten binnen het systeem van nationale dienstplicht via het onderwijssysteem, de lokale administratie of occasionele razzia's. Tijdens de oorlog in Tigray (november 2020 – november 2022) was volgens sommige bronnen sprake van een escalatie van mobilisatie in Eritrea, waarbij de lokale administratie een hoger aantal personen uit een breder scala van profielen opriep voor militaire dienst (hoger geschoold personeel werkzaam binnen de civiele component van de nationale dienst, reservisten, personen die eerder waren vrijgesteld of ontslagen uit nationale dienst). Ook pasten de autoriteiten nieuwe praktijken toe bij de mobilisatiecampagne, zoals de uithuiszetting van families wanneer die de afwezigheid van een dienstplichtig familielid niet afdoende konden verklaren.¹

Het is moeilijk om feiten over de omstandigheden in Eritrea te achterhalen. Er zijn geen onafhankelijke media of nationale, onafhankelijke mensenrechten- of belangenorganisaties die de situatie in het land kunnen monitoren. Toegang tot het land voor academische onderzoekers, journalisten en mensenorganisaties is beperkt. De autoriteiten maken weinig tot geen informatie openbaar over de omstandigheden van de nationale dienst, het aantal dienstplichtigen of de praktijk van demobilisatie of ontslag uit de nationale dienst. Er is eveneens een gebrek aan transparantie met betrekking tot de implementatie van wetgeving inzake dienstplicht en illegale uitreis. Daarnaast publiceren de autoriteiten geen richtlijnen of uitvoeringsbepalingen. Het grootste deel van de informatie over de nationale dienst komt voort uit verklaringen van Eritreeërs die het land hebben verlaten, of bestaat uit anekdotische informatie verzameld door vertegenwoordigers van de internationale gemeenschap in Asmara.²

Dit onderzoek maakt gebruik van *country of origin information* (COI)-rapporten van andere overheden, de internationale media, academische literatuur, rapporten van mensenrechtenorganisaties en internationale organisaties zoals de Verenigde Naties (VN), en ook van publicaties van de Eritrese overheid.

---

¹ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

² EASO, 07/2019, pp. 11-13, [url](#); Landinfo, 2016, [url](#)

Cedoca heeft in het kader van de vorige COI Focus een aantal contactpersonen aangeschreven. Het betreft journalist en onderzoeker Martin Plaut, een onderzoeker op de Hoorn van Afrika, academici met een bijzondere expertise op Eritrea en een Europese militaire bron in Addis Abeba. Cedoca stelde hen volgende vragen:

- Heeft u weet van mobilisatie-inspanningen, bovenop de jaarlijkse oproep van dienstplichtigen en *giffa's*, om dienstontduikers op te sporen?
- Heeft u weet van demobilisatiecampagnes na afloop van de oorlog in Tigray?

Cedoca heeft van 29 januari tot 6 februari 2025 een factfindingmissie (FFM) ondernomen naar Eritrea, mede gefinancierd door het Asylum Migration and Integration Fund (AMIF), met het oog op het verzamelen van informatie over onder meer nationale dienst en mobilisatie. Tijdens de missie sprak Cedoca met vertegenwoordigers van verschillende westerse en niet-westerse diplomatieke posten die een vaste vertegenwoordiging hebben in Asmara, vertegenwoordigers van de aanwezige VN-instellingen, twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie van Buitenlandse Zaken, twee vertegenwoordigers van de National Union of Eritrean Women (NUEW), en andere Eritrese bronnen. Deze bronnen zijn opgelijst in de bibliografie. Alle bronnen wensen uit veiligheidsoverwegingen anoniem te blijven. Diplomatieke bronnen zijn voorzichtig met informatie die hen of werknemers kunnen identificeren. Cedoca heeft daarom bij het citeren van de bronnen in een aantal gevallen stukken informatie weggelaten die de identificatie van de bron mogelijk maken. Gezien sommige contactpersonen aangaven dat de verplaatsingen van het FFM-team mogelijk gemonitord zijn tijdens het verblijf in Asmara, kiest Cedoca ervoor ook de exacte datum van het gesprek niet te vermelden.

De missie speelde zich hoofdzakelijk af in de hoofdstad Asmara en het grootste deel van de contactpersonen zijn buitenlandse diplomaten. Zoals het Zwitserse Staatssekretariat für Migration (SEM) aangeeft in de inleiding van hun rapport van 2019 hebben deze expats in Asmara geen toegang tot gevangenissen of militaire kampen of tot interne documenten van de Eritrese autoriteiten over justitie of militaire dienstplicht.³ De door het SEM verzamelde informatie is grotendeels gebaseerd op waarnemingen en mondelinge verslagen van kennissen van deze expats.⁴ Dit is ook het geval voor de contacten tijdens de FFM van Cedoca. Het SEM haalt aan dat deze expats doorgaans meer vertrouwd zijn met de situatie in Asmara en omgeving, die vaak verschilt van andere delen van het land. Inzake de militaire dienstplicht heeft de informatie van het SEM en Cedoca daardoor vaker betrekking op de in de hoofdstad meer aanwezige civiele component van de dienstplicht dan op de militaire component.⁵ Wat betreft de Eritrese bronnen merkt Cedoca op dat het hier allen personen betreft met goede banden met de overheid.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Eritrea voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

---

³ EASO, 07/2019, pp. 11-13, [url](#)

⁴ "You talk to privileged people who go to the same bars as western diplomats go to, middle-class people. It is never clear if the information you get is very individual or a general rule.": Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁵ EASO, 07/2019, pp. 11-13, [url](#)

1. Algemene context

1.1. De relaties tussen Eritrea en Ethiopië

De rivaliteit tussen Eritrea en de aangrenzende Ethiopische regio Tigray gaat terug op de burgeroorlog die halverwege de jaren zeventig begint en eindigt in 1991 wanneer het Eritrean People's Liberation Front (EPLF) en het Tigray People's Liberation Front (TPLF) gezamenlijk het Ethiopische Derg-regime verslaan. Dit resulteert in de onafhankelijkheid van Eritrea en de machtsovername door het TPLF, als primaire speler binnen het Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front (EPRDF), in Ethiopië. Een groeiende machtsstrijd en onopgeloste territoriale geschillen tussen de twee partijen leiden tot een grensoorlog die van 1998 tot 2000 duurt.⁶ In de daaropvolgende periode, tot bij het aantreden van premier Abiy Ahmed in Ethiopië in 2018, vervreemden de buurlanden verder van elkaar. De landen leven bijna twee decennia op gespannen voet, waarbij occasionele incidenten voorvallen. Hoewel er geen directe oorlog is tussen beide landen, steunt Eritrea Ethiopische oppositiegroepen in ballingschap, terwijl Ethiopië Asmara diplomatiek isoleert op het wereldtoneel.⁷

De relatie tussen Ethiopië en Eritrea verandert nadat Abiy Ahmed in 2018 aan de macht komt in Ethiopië. In september 2018 ondertekenen vertegenwoordigers van Ethiopië en Eritrea in Jeddah een overeenkomst getiteld *Peace, Friendship and Comprehensive Cooperation*. In eerste instantie leidt de toenadering tot voordelen voor beide landen. De vluchten tussen Addis Abeba en Asmara hervatten in juli 2018 en de landgrens heropent in september van dat jaar. Duizenden Eritreeërs maken van de gelegenheid gebruik om naar Ethiopië te migreren. In december 2018 sluit Eritrea de grens opnieuw, mogelijk om de emigratie een halt toe te roepen.⁸

De akkoorden tussen beide leiders zijn gehuld in geheimhouding. De toenadering ontpopt zich in 2020 tot een militaire alliantie tegen het TPLF en onttaardt in november van dat jaar in open vijandelijkheden in Tigray. Voor de Eritrese president Isaias Afwerki is het conflict een kans om het TPLF, die hij beschouwt als een aanzienlijke veiligheidsdreiging voor Eritrea, te vernietigen en wraak te nemen voor de grensoorlog. Tijdens het conflict verwerven de Eritrese strijdkrachten (Eritrean Defence Force, EDF) de controle over grensgebieden die zij al lang claimden, waaronder Badme.⁹

Het staakt-het-vuren (Cessation of Hostilities Agreement, CoHA) – ook het Pretoria-akkoord genoemd – dat op 2 november 2022 een einde maakt aan de oorlog, is een overeenkomst tussen de Ethiopische federale autoriteiten en het TPLF. Eritrea, de regionale autoriteiten van Amhara en de Amhara-milities, die tienduizenden troepen hebben opgeofferd en hoge financiële kosten hebben gemaakt, worden niet betrokken bij de onderhandelingen en het akkoord.¹⁰ Deze partijen voelen zich verraden door Abiy na het tekenen van het Pretoria-akkoord.¹¹ Het CoHA accentueert de meningsverschillen tussen Eritrea en Ethiopië over de toekomst van de regio Tigray en het TPLF die ook tijdens het conflict af en toe de

⁶ ICG, 09/11/2022, [url](#)

⁷ RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#)

⁸ RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#); Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

⁹ In 1998 breekt een gewapend conflict uit tussen Ethiopië en Eritrea. In december 2000 beëindigden de regeringen van beide landen de grensoorlog door de overeenkomst van Algiers te ondertekenen, die voorzag in de oprichting van de Eritrea-Ethiopia Boundary Commission (EEBC). De Commissie kreeg de opdracht om de grens tussen de twee landen af te bakenen. Ethiopië accepteerde de uitspraak van de commissie met tegenzin maar voerde deze niet actief uit, en bleef bepaalde gebieden die de EEBC had toegewezen aan Eritrea bezetten, wat resulteerde in een spanningsveld dat aanhield tot het aantreden van Abiy in 2018: Permanent Court of Arbitration, s.d., [url](#); Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

¹⁰ RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#); USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#); ICG, 27/03/2025, [url](#)

¹¹ Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

kop opstaken maar onderdrukt werden door de strijd tegen de gemeenschappelijke vijand.¹² Terwijl Abiy bereid is de controle over Tigray aan een verzwakte TPLF over te laten, in het bijzonder om de internationale reputatieschade te beperken, streeft Isaias naar de vernietiging van het TPLF, aldus Firehiwot Sintayehu, docent aan de Universiteit van Addis Abeba.¹³ Michael Woldemariam, hoofddocent aan de Universiteit van Maryland en senior fellow aan het Center for International & Security Studies in Maryland, wijst erop dat Eritrea zich niet publiekelijk verzet tegen het CoHA maar dat het land dit akkoord wel als gevaarlijk beschouwt voor de nationale veiligheid door het voortbestaan van het TPLF en een omvangrijke Tigray-militie.¹⁴

Een belangrijke verslechtering van de betrekkingen tussen beide landen komt er na een speech van Abiy Ahmed in oktober 2023 waarin hij stelt dat het veiligstellen van de toegang tot de Rode Zee van cruciaal belang is voor het voortbestaan van Ethiopië.¹⁵ Regionaal zoekt Isaias toenadering bij de presidenten van Kenia en Somalië, en herstelt hij de moeilijke banden met de president van Djibouti. In de regio van de Rode Zee kijkt Eritrea naar Egypte en Saoedi-Arabië, waarmee het land zich distantieert van premier Abiy en Ethiopië.¹⁶ Maar de Eritrese reactie beperkt zich niet tot diplomatieke verschuivingen. Er volgen meldingen van militaire bewegingen in het grensgebied tussen Eritrea en Ethiopië, die evenwel moeilijk te verifiëren zijn.¹⁷ Martin Plaut haalt in oktober 2023 aan dat Eritrea de posities rond Dankalia langs de oostelijke grens tussen Eritrea en Ethiopië versterkt, met name in Bada en Bure.¹⁸ Plaut analyseert de situatie op dat moment als volgt: Eritrea en Ethiopië zijn opnieuw twee landen met zeer verschillende belangen. Volgens hem is er sprake van een terugkeer naar het *no war, no peace*-scenario van voor 2018 met het verschil dat de EDF ditmaal Ethiopisch grondgebied bezet.¹⁹

Op 1 januari 2024 ondertekenen Ethiopië en Somaliland een Memorandum of Understanding (MoU) dat Ethiopië in staat zou stellen een marinebasis langs de kust van Somaliland te ontwikkelen. Somaliland beweert naderhand dat de overeenkomst ook de erkenning van de onafhankelijkheid van Somaliland omvat, hoewel Addis Abeba omzichtig blijft. De aankondiging doet de regionale spanningen toenemen. Somalië, dat Somaliland als onderdeel van het Somalische grondgebied beschouwt, noemt de overeenkomst daags nadien een daad van agressie. Het land versterkt daarop de regionale samenwerking met onder meer Eritrea om druk uit te oefenen op Addis Abeba.²⁰ Het MoU hertekent het geopolitieke landschap van de regio waarbij Ethiopië regionaal geïsoleerd raakt, terwijl Somalië banden aanhaalt met Eritrea en Egypte.²¹ Turkse bemiddeling tussen Ethiopië en Somalië leidt tot een gezamenlijke verklaring in december 2024 dat de spanningen tussen beiden landen doet afnemen en de mogelijkheid van een Ethiopische zeehaven in Somaliland wegneemt.²²

De aanhoudende Eritrese aanwezigheid in delen van Tigray plaatst eveneens druk op de al gespannen relatie tussen beide landen, aldus Mohamed Kheir Omer. Eritrea stelt dat het enkel de grensgebieden met Tigray heeft ingenomen die de Grenscommissie in 2002 aan het land heeft toegekend.²³ Volgens

¹² RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#); Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

¹³ RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#)

¹⁴ USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#)

¹⁵ Ethiopië verloor haar toegang tot de zee nadat Eritrea in 1993 onafhankelijk werd: Ethiopia Observer, 15/10/2023, [url](#); BBC (de Waal A.), 08/11/2023, [url](#); ICG, 27/03/2025, [url](#); Foreign Affairs (Gebrehiwot Berhe M., de Waal A.), 05/08/2025, [url](#);

¹⁶ USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#); Plaut M., 31/10/2023, [url](#)

¹⁷ USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#)

¹⁸ Plaut M., 31/10/2023, [url](#)

¹⁹ Plaut M., 31/10/2023, [url](#)

²⁰ ICG, *Crisis Watch Eritrea January 2024*, s.d., [url](#); ICG, *Crisis Watch Eritrea March 2024*, s.d., [url](#)

²¹ African Arguments (Kheir Omer M.), 21/06/2024, [url](#)

²² ICG, 27/03/2025, [url](#); Al Jazeera, 12/12/2024, [url](#)

²³ Shabait, 15/03/2024, [url](#); African Arguments (Kheir Omer M.), 21/06/2024, [url](#)

politiek analist Daniel Berhane negeert Addis Abeba de berichten over bezetting en mistoestanden door Eritrese troepen lange tijd in de hoop dat het een eventuele toenadering tussen het TPLF en Eritrea belemmert.²⁴ Toch knoopt Asmara begin 2024, na de speech van Abiy over de toegang tot de Rode Zee, betrekkingen aan met het TPLF. Deze contacten verdiepen tegen het einde van het jaar.²⁵

Sinds het CoHA is het TPLF geleidelijk uiteengevallen in twee kampen. In maart 2025 verdrijven een TPLF-factie en geallieerde gewapende officieren van de Tigray Defence Force (TDF)²⁶ de interimregering in Tigray. Enkele weken later, in mei 2025, trekt de nationale kiescommissie de wettelijke erkenning van het TPLF in wegens procedurele redenen.²⁷ Het TPLF, geleid door vooraanstaande figuren zoals de voormalige president van Tigray (tijdens de oorlog van 2020-2022) en huidige TPLF-voorzitter Debretsion Gebremikael, lijkt aansluiting te zoeken bij de Eritrese president Isaias Afewerki in een vermoedelijke poging om weer invloed te krijgen op de federale regering.²⁸ Een andere groep, trouw aan voormalige interimpresident van Tigray Getachew Reda, herdoopt zich tot de Democratic Solidarity Party (Simret) en leunt nauwer aan bij de federale overheid.²⁹ Ook de strijdkrachten van Tigray kennen een splitsing. Nadat een aantal hoge officieren van de TDF in maart 2025 de kant van het TPLF kiezen en Getachews regionale interimbestuur ontmantelen, vormen ontevreden leden van de TDF een nieuwe gewapende groep, de Tigray Peace Forces (TPF). Deze groep wil het TPLF van de macht verdrijven in Tigray. Volgens geruchten steunen Getachew en de Ethiopische federale overheid de TPF.³⁰ In de zomermaanden van 2025 vinden verschillende gewapende incidenten plaats in het zuiden van Tigray waarbij beide kampen betrokken zijn.³¹

Addis Abeba beschuldigt Asmara niet enkel van inmenging in Tigray.³² Hoewel moeilijk hard te maken, bestaan er al sinds 2023 hardnekkige geruchten over militaire trainingen door Eritrea aan Amhara-veiligheidstroepen en Fano-groepen³³, en zou het land banden onderhouden met de Fano-opstandelingen³⁴. Tegelijkertijd staat Addis Abeba Eritrese oppositiegroepen toe om in Ethiopië te opereren. Een van deze groepen is Brigade N'hamedu, ook gekend als Blue Revolution, een door de diaspora geleide groep met als doel het regime in Asmara omver te werpen.³⁵ De regering van Abiy verleent ook steun aan Afar-organisaties zoals het Afar National Congress die zich verzetten tegen de

²⁴ Foreign Policy (Berhane D.), 02/09/2025, [url](#)

²⁵ De Eritrese regeringspartij People's Front for Democracy and Justice (PFDJ) heeft Ximdo geïntroduceerd om haar toenadering tot het TPLF te beschrijven. Ximdo staat voor "verbinding" en "de coördinatie van verschillende actoren om als één geheel te functioneren". De term heeft aan populariteit gewonnen door symbolische initiatieven zoals grensoverschrijdende burgerbijeenkomsten, met name tussen gemeenschappen in Senafe, Enda Ghergis en Tsorona (Eritrea) en Zalambesa, Egela en Rama (Tigray, Ethiopië). Deze gemeenschappen zijn sinds lang verdeeld door conflicten en een militaire grens, maar spelen nu een rol in emotioneel geladen reünies tussen leden van gemeenschappen die aan weerszijden van de grens wonen: Tesfa D., van Reisen M., 21/07/2025, [url](#)

²⁶ De strijdende Tigray-troepen bestaan uit een bredere groep actoren dan TPLF-leden en -sympathisanten. Leden van oppositiepartijen, artiesten, journalisten, ambtenaren en voormalige TPLF-leden zijn verenigd onder de Tigray Defense Forces (TDF). ICG, 02/04/2021, [url](#)

²⁷ The Africa Report (Tunbridge G.), 22/07/2025, [url](#); Foreign Policy (Berhane D.), 02/09/2025, [url](#)

²⁸ Tesfa D., van Reisen M., 21/07/2025, [url](#)

²⁹ The Pan African Review (Kheir Omer M.), 14/08/2025, [url](#)

³⁰ The Africa Report (Tunbridge G.), 22/07/2025, [url](#)

³¹ The Africa Report (Tunbridge G.), 22/07/2025, [url](#); Addis Standard, 01/08/2025, [url](#)

³² ICG, 27/03/2025, [url](#); Ethiopia Insight (Atsbeha E.), 10/04/2025, [url](#)

³³ Fano is een paramilitaire strijdmacht van Amhara die bestaat uit lokaal gedecentraliseerde militie-eenheden.

³⁴ Tijdens de oorlog in Tigray waren Amhara-troepen en Fano-milities bondgenoten van het Ethiopische leger in de strijd tegen het TDF. Vanaf 2022 komt de relatie tussen het leger en deze troepen en milities steeds meer onder druk te staan. Het CoHA betekent een vertrouwensbreuk voor veel Amhara. Nadat Abiy in april 2023 de ontbinding van de regionale strijdkrachten aankondigt, lopen verschillende leden van de Amhara-strijdkrachten over naar de Fano. De Fano-groepen beginnen een gewapende opstand die in augustus 2023 escaleert. Bij het afsluiten van deze COI Focus in mei 2025 is de opstand in Amhara nog in volle gang: RVI, PRF (Sintayehu F.), 06/2024, [url](#)

³⁵ ICG, 27/03/2025, [url](#)

Eritrese regering door hen kantoren en operationele vrijheid te verlenen in Semera, de hoofdstad van de Ethiopische deelstaat Afar.³⁶ Volgens academici Daniel Tesfa en Mirjam van Reisen wijst dit mogelijk op inspanningen van de Ethiopische overheid om tegennetwerken binnen de grensgemeenschappen te creëren en zo de dreiging van een alliantie tussen Asmara en het TPLF in te dijken.³⁷ Toch wijzen recente ontwikkelingen volgens Mohamed Kheir Omer op een groeiende steun onder Ethiopische Afar-organisaties voor nauwere samenwerking met Eritrea.³⁸

In maart 2025 zien verschillende bronnen tekenen dat zowel Addis Abeba als Asmara zich voorbereiden op oorlog, met name berichten over troepenbewegingen aan beide zijden van de grens. Anonieme bronnen melden een aanzienlijke inzet van zwaar wapentuig en gemechaniseerde eenheden in de regio Afar, vlakbij de Eritrese grens.³⁹ Ondertussen bericht het Human Rights Concern – Eritrea (HRCE)⁴⁰ dat Eritrea in hoogste staat van paraatheid is. Hoewel Abiy op 20 maart 2025 tegenover het parlement verklaart dat Ethiopië niet van plan is oorlog te voeren met Eritrea over de toegang tot de Rode Zee, eist hij onderhandelingen om dat recht veilig te stellen. Asmara beschouwt dit als intimidatie.⁴¹ In mei 2025 beweert de Eritrese president Isaias Afwerki dat Ethiopië bezig is met grote wapenaankopen.⁴² Ethiopië reageert in juni 2025 met een diplomatieke brief waarin het Eritrea en het TPLF beschuldigt van het plannen van een gezamenlijk offensief in Ethiopië.⁴³ Hoewel beide landen steeds openlijk ontkennen plannen te smeden voor een militair conflict, hebben ze volgens een artikel van Mulugeta Gebrehiwot Berhe⁴⁴ en Alex de Waal⁴⁵ van augustus 2025 wel degelijk militair materieel gekocht, waaronder bewapende drones, verdedigingssystemen, raketten, machinegeweren en pantservoertuigen. Beide landen hebben ook militaire troepen naar de grens bij Assab gestuurd, aldus de twee academici. Ondertussen blijft de vijandige retoriek over en weer gaan.⁴⁶

Verschillende bronnen zijn van mening dat beide landen geen baat hebben bij oorlog, maar dat een misrekening kan leiden tot incidenten.⁴⁷ Een gewapende confrontatie is eerder onwaarschijnlijk, stellen onder meer Michael Woldemariam; René Lefort, een waarnemer van de Ethiopische politiek sinds de jaren 70; en Mohamed Kheir Omer, een Eritrese onderzoeker gebaseerd in Oslo en voormalig lid van het Eritrean Liberation Front (ELF). Geen van beide partijen kan zich dit immers veroorloven. Abiy wordt geconfronteerd met hardnekkige opstanden in de regionale staten Amhara en Oromia en met algemene onveiligheid in het hele land. De Ethiopische economie verkeert ook in ernstige nood, gehinderd door inflatie en schulden.⁴⁸ Gezien deze context is volgens René Lefort een terugkeer naar een *no war, no peace*-scenario meer plausibel dan een open conflict tussen beiden landen.⁴⁹ Ook

³⁶ Addis Standard, 30/07/2025, [url](#); Tesfa D., van Reisen M., 21/07/2025, p. 14, [url](#); The Pan African Review (Kheir Omer M.), 14/08/2025, [url](#)

³⁷ Tesfa D., van Reisen M., 21/07/2025, p. 14, [url](#)

³⁸ The Pan African Review (Kheir Omer M.), 14/08/2025, [url](#)

³⁹ The Economist, 20/03/2025, [url](#)

⁴⁰ HRCE is een onafhankelijke belangenorganisatie gebaseerd in het Verenigd Koninkrijk (VK) die het opneemt voor de rechten van Eritreeërs wereldwijd. HRCE [website], s.d., [url](#)

⁴¹ ICG, 27/03/2025, [url](#); Reuters, 13/03/2025, [url](#)

⁴² Ministry of Information, Eritrea (@shabait), 24/05/2025, [url](#)

⁴³ Addis Standard, 04/07/2025, [url](#)

⁴⁴ Mulugeta Gebrehiwot Berhe is Senior Research Associate bij de World Peace Foundation aan de Fletcher School, Tufts University, en oprichter van het Institute for Peace and Security Studies aan de Universiteit van Addis Ababa.

⁴⁵ Alex de Waal is uitvoerend directeur van de World Peace Foundation aan de Fletcher School, Tufts University, en heeft meer dan vier decennia ervaring in de Hoorn van Afrika.

⁴⁶ Foreign Affairs (Gebrehiwot Berhe M., de Waal A.), 05/08/2025, [url](#);

⁴⁷ USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#); The Africa Report (Tunbridge G.), 22/07/2025, [url](#); Al Jazeera, 25/08/2025, [url](#)

⁴⁸ USIP (Woldemariam M.), 15/12/2023, [url](#); Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#); Addis Standard (Lefort R.), 09/08/2025, [url](#); The Africa Report (Tunbridge G.), 22/07/2025, [url](#)

⁴⁹ Addis Standard (Lefort R.), 09/08/2025, [url](#)

Mohamed Kheir Omer vindt een proxy-oorlog, waarbij beide landen oppositiegroepen en gewapende actoren steunen tegen de andere partij, waarschijnlijker dan een direct conflict tussen beide landen.⁵⁰

1.2. De Eritrese deelname aan de oorlog in Tigray

Van bij het begin van het conflict wijzen de TDF en hulporganisaties op de deelname van Eritrese troepen aan de invasie van Ti

gray.⁵¹ Op 23 maart 2021 geeft premier Abiy toe dat Eritrese troepen de grens met Tigray zijn overgestoken.⁵² Op 16 april 2021 erkent ook Eritrea dat zijn strijdkrachten deelnemen aan het conflict en belooft het zich terug te trekken uit Tigray.⁵³

Er is weinig informatie over de omvang van het Eritrese leger in het algemeen en de omvang van de inzet van Eritrese troepen in Tigray. Het International Institute for Strategic Studies, aangehaald door Dan Connell, onderzoeksmedewerker bij het African Studies Center van Boston University en docent journalistiek en Afrikaanse politiek op rust, schat in 2019 dat Eritrea meer dan 200.000 actieve strijdkrachten heeft en beschikt over ongeveer 120.000 reservekrachten.⁵⁴ Een schatting van Foreign Policy, die in lijn ligt met de gegevens van het Central Intelligence Agency (CIA), heeft het in 2022 over 150.000 tot 200.000 soldaten.⁵⁵

Mesfin Hagos, een voormalig vrijheidsstrijder en Eritrese minister van Defensie die nu in Duitsland woont, stelt in een artikel in december 2020 dat verschillende Eritrese legereenheden, waaronder de beruchte 525 commando-divisie, vanaf november 2022 worden ingezet in campagnes in Tigray. Via Zalambessa stuurt Eritrea de 42ste en 49ste gemechaniseerde divisies en de 11de, 17de, 19de en 27ste infanteriedivisies. Bij Edaga-Hamus, ten zuiden van Adigrat en ten noorden van Mekelle, versterken nog eens vijf Eritrese divisies deze troepen. President Isaias Afwerki mobiliseert volgens Mesfin Hagos ook de 26ste, 28ste en 53ste infanterie en 46ste en 48ste gemechaniseerde divisies op het Adwa-front. Volgens het TPLF nemen Eritrese technische en gevechtseenheden in november 2020 ook actief deel aan gevechten bij het Alamata-front, ten zuidoosten van Mekelle. Al in december 2020 heeft de EDF een permanente aanwezigheid in steden als Wukro, Adigrat, Adwa, Shire en Nebelet, aldus Mesfin Hagos.⁵⁶

De geraadpleegde bronnen bieden evenwel geen gezaghebbende beoordeling van het aantal Eritrese troepen in de oorlog. Een Ethiopische journalist die schrijft onder het pseudonym Ermias Teka schat het aantal Eritrese strijdkrachten betrokken bij de vijandelijkheden in het noorden van Ethiopië begin september 2021 op 300.000.⁵⁷ Bronnen dicht bij het TPLF stellen dat de helft van de Eritrese strijdkrachten zich in Tigray bevindt in oktober 2022.⁵⁸ Een westerse diplomaat verklaart in oktober 2022 aan The Washington Post dat het aantal Eritrese soldaten betrokken bij de escalatie van de vijandelijkheden sinds augustus 2022 op zo'n 60.000 bedraagt.⁵⁹

Twee Eritrese bronnen waarmee Cedoca in gesprek ging tijdens de FFM in Eritrea geven aan dat slechts een deel van het Eritrese leger is ingezet in de oorlog in het noorden van Ethiopië. Eritrese bron B

⁵⁰ The Pan African Review (Kheir Omer M.), 14/08/2025, [url](#)

⁵¹ Reuters, 11/12/2020, [url](#)

⁵² Eritrea Hub, 25/03/2022, [url](#)

⁵³ Eritrea Hub, 25/03/2022, [url](#); Le Monde, 31/05/2022, [url](#)

⁵⁴ Connell D., 2019, p. 76

⁵⁵ Foreign Policy (Omer M.K.), 10/11/2022, [url](#); CIA, s.d., [url](#)

⁵⁶ African Arguments (Hagos M.), 04/12/2020, [url](#)

⁵⁷ Plaut M., Vaughan S., 02/2023, p. 256

⁵⁸ Foreign Policy (Omer M.K.), 10/11/2022, [url](#)

⁵⁹ The Washington Post, 17/10/2022, [url](#)

geeft kortweg aan dat “not even the whole army was deployed”.⁶⁰ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie van Buitenlandse Zaken geven aan dat een klein deel van het leger betrokken was bij de oorlog:

“We have a standing army and a reserve army. If things go out of hand, and the standing army can’t handle things, we might be required to fight. [...] This time we were not part of the war effort. If things go really wrong, we will have to go to war too. [...] Mobilization was not needed, we didn’t need to fully engage in that war, a small part was enough.”⁶¹

Het is onduidelijk hoeveel Eritrese soldaten zijn gedood of gewond tijdens de Tigray-oorlog. Vermoedelijk zijn duizenden Eritrese dienstplichtigen in Tigray omgekomen of ernstig gewond geraakt sinds het conflict in november 2020 uitbrak, aldus Mohamed Abdelsalam Babiker, de speciale rapporteur van de VN voor Eritrea, in zijn rapport van mei 2024. De regering van Eritrea heeft echter geen officiële informatie vrijgegeven over het aantal Eritrese doden, noch over de identiteit van de overledenen, vermisten of verdwenen personen, aldus de speciale rapporteur.⁶² USA Today geeft in november 2022 een ruwe schatting van het totale aantal gesneuvelde strijders, zowel van de TDF, de ENDF, de EDF als van andere betrokken strijdkrachten. Volgens deze bron zijn tussen het begin van de oorlog in november 2020 tot de ondertekening van het vredesakkoord twee jaar later 250.000 tot 600.000 soldaten omgekomen.⁶³ In een artikel uit september 2023 schat de Tigrayaanse journalist Dawit Kebede het aantal gesneuvelde Eritrese strijders tussen 37.000 en 40.000.⁶⁴ Africa Confidential stelt begin november 2022 dat de dodentol onder de Eritrese troepen gelijk zou kunnen zijn aan het verlies binnen de Ethiopische troepen,⁶⁵ ongeveer 90.000 slachtoffers in de twee jaar durende oorlog. Het aantal gewonden is waarschijnlijk nog hoger, aldus Africa Confidential.⁶⁶ Assenna TV meldt in december 2022 dat, alleen al sinds de escalatie van de vijandelijkheden in augustus 2022, naar schatting 60.000 Eritrese troepen het leven lieten.⁶⁷

Diplomatieke bron I geeft tijdens een gesprek met Cedoca begin februari 2025 aan dat er veel frustratie is vanwege het feit dat de Eritrese overheid het aantal en de identiteit van de gesneuvelden niet heeft bekend gemaakt:

“There is a lot of frustration about the fact that nobody knows how many people have died. Normally, a list of martyrs is announced on martyr’s day. This has not happened yet. You cannot mourn before the announcement. You’re not allowed to mourn before martyrs are announced, ‘don’t get ahead of the government’. But of course there is word to mouth, some will be informed about deaths.”⁶⁸

Een anonieme Eritrese bron (L) bevestigt dat niet bekend is hoeveel Eritreeërs gesneuveld zijn in de oorlog in Tigray. De bron redeneert dat het er niet veel kunnen zijn. In dat geval zou dit immers

⁶⁰ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁶¹ Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁶² UNHRC, 04/05/2024, p. 8, [url](#)

⁶³ USA Today, 21/11/2022, [url](#)

⁶⁴ Tghat (Kebede D.), 30/09/2023, [url](#)

⁶⁵ Andere schattingen geven grotere aantallen dodelijke slachtoffers bij het ENDF. Volgens Alex de Waal verloor de ENDF 393.000 soldaten (gedood of vermist). Een mediakanaal meldde in juli 2023 dat de ENDF al overlijdensberichten had gestuurd naar families van meer dan 260.000 soldaten die in Tigray waren omgekomen, en vermeldde dat de meldingen een voortdurend proces zijn. Foreign Affairs (de Waal A., Gebrehiwot Berhe M.), 08/04/2024, [url](#); BBC (de Waal A.), 08/11/2023, [url](#); Ethiopia Insight, 30/01/2024, [url](#); Gebrehiwot Berhe M., 08/2023, [url](#)

⁶⁶ Africa Confidential, 03/11/2022, [url](#)

⁶⁷ EEPA, 06/12/2022, [url](#)

⁶⁸ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

merkbaar zijn in Asmara. Gevraagd of het mogelijk is dat gesneuvelden soldaten niet van Asmara maar elders vandaan komen, argumenteert dat “all battalions are mixed”.⁶⁹

1.3. Eritrese troepenmacht in Ethiopië na het CoHA

1.3.1. Geografische aanwezigheid in Ethiopië

Op 2 november 2022 ondertekenen het TPLF en de federale regering het CoHA (zie hoofdstuk 1.1.). Daarop volgt nog een overeenkomst over de uitvoeringsmodaliteiten, ondertekend in Nairobi, Kenia, door militaire leiders van het federale leger en het TPLF. Noch de Eritrese troepen, noch de Amhara-milities zijn betrokken bij de onderhandelingen of de akkoorden. Hoewel de laatste overeenkomst voorziet in een terugtrekking van niet-ENDF-soldaten en buitenlandse troepen uit Tigray, zijn Eritrese troepen en Amhara-milities maanden later nog steeds aanwezig in delen van de regio.⁷⁰

Bij aanvang van de oorlog neemt Eritrea de controle over in gebieden die de Eritrea-Ethiopia Boundary Commission (EEBC) had toegewezen aan Eritrea, maar die bezet bleven door Ethiopië. Het nam ook grondgebied in beslag waarover het de soevereiniteit claimt, hoewel de EEBC oordeelde dat het tot Ethiopië behoorde, zoals delen van Irob. Vanaf januari 2023 trekt het EDF zich terug uit de steden Adwa, Axum en Shire en de gebieden Felafil en Endebagerima in Tigray. Het behoudt evenwel de controle over verschillende gebieden langs de grens.⁷¹ In mei 2023 verbieden Eritrese troepen een missie onder leiding van de VN-organisatie voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (UNOCHA, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) de toegang tot een dorp in de *woreda*⁷² Tahtay Adiyabo. Diezelfde maand weigert de EDF eveneens de monitoringmissie van de Afrikaanse Unie (African Union Monitoring, Verification and Compliance Mission, AU-MVCM) de toegang tot de *woreda* Irob.⁷³ Mohamed Kheir Omer schrijft in november 2023 dat Eritrea 52 districten bezet in Tigray.⁷⁴ Volgens een memo die de Health Cluster eind januari 2024 opstelde,⁷⁵ bezet de EDF verschillende delen van de grensdistricten of patrouilleren er troepen. De Health Cluster meldt in de memo dat Eritrese soldaten er boeren ontvoeren en vee stelen. Federale strijdkrachten slagen er niet in mensen te beschermen of zijn volledig afwezig.⁷⁶

Irob Anina Civil Society, een non-profitorganisatie die het opneemt voor de Irob-bevolking, stelt dat Eritrese troepen aanwezig zijn in de stad Zalambessa en de *woredas* Gulemekada (subdistricten: Marta, Addis Tesfa, Addis Alem, Shewit Lemlem en Sebeya) en Irob (subdistricten: Endalgeda, Weratle, Agerelekoma en Alitena). In de noordwestelijke zone bezet het EDF delen van verschillende *woredas*, waaronder Tahtay Adiyabo (subdistricten: Rural Badme, Badme Town, Gemhalo, Ademeyti, Adi Tsetser, Lemlem, Shembelina, Mentebteb en Adi Aser), Maekel Adebayo (sub-districten: Adi Awala, Kushet Ayay en May Abay) en Seyemti Adiyabo (subdistrict Adiyabiya Digum). Ten slotte bezetten ze in de centrale zone geheel of gedeeltelijk de *woredas* Egela (subdistricten: Hoya Medeb - specifieke

⁶⁹ “Nobody knows. The number must not have been very big, else it would be noticeable.” Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁷⁰ Addis Standard (Gebrekristos M.), 31/10/2023, [url](#)

⁷¹ The Reporter Ethiopia (Endale A.), 22/04/2023, [url](#); The Guardian, 07/08/2023, [url](#); ICG, *Crisis Watch Eritrea January 2023*, s.d., [url](#); ICG, *Crisis Watch Eritrea July 2023*, s.d., [url](#)

⁷² *Woreda* is de term die gebruikt wordt om districten in Ethiopië aan te duiden. De verschillende regionale staten van het land bestaan uit zones, die op hun beurt zijn opgedeeld in districten of *woreda*.

⁷³ UNHRC, 14/09/2023, p. 9, [url](#); Addis Standard, 06/04/2024, [url](#)

⁷⁴ Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

⁷⁵ De Health Cluster bestaat uit internationale, lokale organisaties en VN-agentschappen die de gezondheidszorg coördineren in humanitaire noodsituaties. Meer informatie op Health Cluster/WHO, s.d., [url](#)

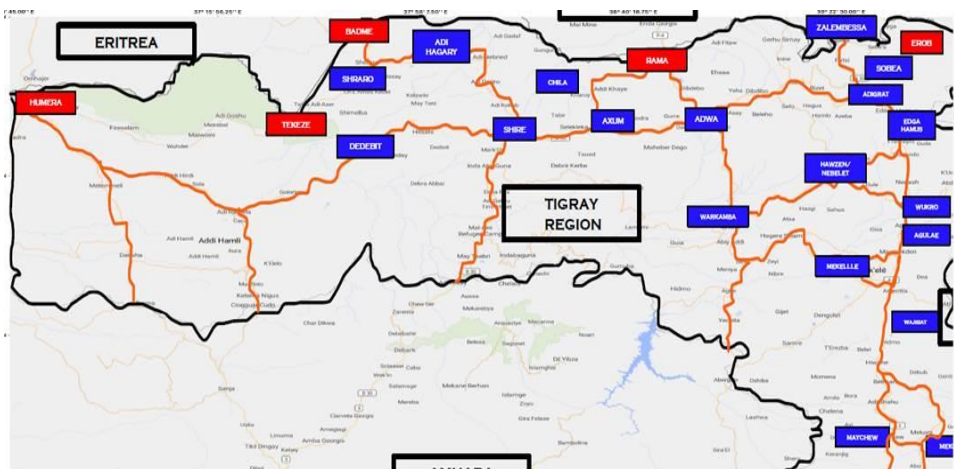
⁷⁶ AP, 02/02/2024, [url](#); ICG, *Crisis Watch Eritrea February 2024*, s.d., [url](#)

dorpen: Kolo Birdo, Sebeo Belesa, Adi Kutu en Ouna Shehaq -, Erdi Genanu, Kushet Egri Sebeya en Ziban Sesewe) en Rama (subdistrict Mereb).⁷⁷ Tijdens een bezoek van de AU-MVCM aan Zalambessa begin april 2024 maakt de burgemeester bekend dat ongeveer 75 % van de stad onder controle staat van de Eritrese strijdkrachten, terwijl de resterende 25 % onder de controle van de ENDF valt. De EDF controleert verder zes *kebeles*⁷⁸ van de *woreda* Gulomekeda en is strategisch gepositioneerd nabij de toegangspoort van de stad Zalambessa.⁷⁹ De speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Eritrea, Mohamed Abdelsalam Babiker, verwijst in zijn rapport van mei 2024 naar informatie over de aanhoudende aanwezigheid van Eritrese strijdkrachten in gebieden die door de EEBC als Ethiopisch zijn erkend, waaronder de steden Zalambessa en Irob en de gebieden Gemhalo, Waela Nihbi en Tahtay Adiyabo.⁸⁰

Een Europese militaire bron in Addis Abeba geeft in zijn e-mail van 2 juli 2024 aan dat het noorden van Tigray ontoegankelijk is, maar dat twee bronnen de Eritrese aanwezigheid bevestigen:

"Het is afgeraden om de grens te benaderen door de aanwezigheid van ERI Troepen. Zelfs NGO mogen niet gaan en evenmin journalisten. [...] De aanwezigheid van de ERI Tp in het Noorden van ETH (Noorden van Tigray) is bevestigd door twee bronnen: de internationale commissie voor de opvolging van de Pretoria akkoorden en door de ERI President Isaia [sic] hemzelf. Op 1 Mar 2024 heeft ERI President officiële bevestigd dat de EDF bepaalde ETH zones bezetten. Die zones zijn voortaan door ERI President als ERI grondgebied beschouwd [...] De zones waar de aanwezigheid van EDF bevestigd zijn : HUMERA, TEKEZE, BADME, RAMA, EROB (in rood op de kaart)."⁸¹

Onderstaande afbeelding toont in het rood de aanwezigheid van Eritrese troepen op Ethiopisch grondgebied midden 2024:

Afbeelding 1: Kaart die aanwezigheid van EDF in Tigray weergeeft⁸²

Bij het afsluiten van deze COI Focus ontkent Eritrea nog steeds elke aanwezigheid op het grondgebied van Tigray, en argumenteert het dat Eritrese soldaten alleen aanwezig zijn in gebieden die door de

⁷⁷ Irob Anina Civil Society, 09/03/2024, [url](#)

⁷⁸ De eerder vermelde *woreda* zijn verder opgedeeld in *kebeles*, de kleinste administratieve eenheden in Ethiopië.

⁷⁹ Addis Standard, 06/04/2024, [url](#); ICG, *Crisis Watch Eritrea April 2024*, s.d., [url](#)

⁸⁰ UNHRC, 04/05/2024, p. 7, [url](#)

⁸¹ Europese militaire bron in Addis Abeba, e-mail, 02/07/2024

⁸² Europese militaire bron in Addis Abeba, e-mail, 02/07/2024

EEBC aan Eritrea zijn toegewezen, zoals Badme.⁸³ Zo stellen twee vertegenwoordigers van het ministerie van Buitenlandse Zaken tijdens een gesprek met Cedoca tijdens de FFM in Asmara:

"Eritrea and the TPLF were technically at war before. They occupied our land [...]. We got back land, like Badme. They claim we occupy parts of Tigray, but that is not true. We are within the legally defined Eritrean border. Badme was attributed to us."⁸⁴

1.3.2. Omvang van de Eritrese troepenmacht in Ethiopië

In november 2023, een jaar na het einde van de oorlog in Tigray, schat de Eritrese onderzoeker Mohamed Kheir Omer dat er negen Eritrese divisies, met in totaal zo'n 40.000 soldaten, de grensgebieden met Tigray bezetten. Deze divisies worden versterkt met gemechaniseerde strijdkrachten, aldus de onderzoeker.⁸⁵

Een Europese militaire bron die Cedoca contacteerde in juli 2024 geeft per mail aan dat de omvang van het EDF in Tigray door niemand gekend is, ook niet door zijn collega's.⁸⁶

Een onderzoeker op de Hoorn Van Afrika, gecontacteerd via sociale media door Cedoca in juni 2024, schrijft het volgende:

"What I hear is that there are 20 divisions in Tigray or on the Eritrean side of the border, but EDF divisions are only about 2,000 in each, depleted by the war. So maybe 20,000 in Tigray. Half of the troops."⁸⁷

Na navraag bij contacten, bekomt deze onderzoeker volgende informatie over de aanwezigheid van Eritrese soldaten aan de Eritrese zijde van de grens via een geïnformeerde Eritrese bron in Ethiopië:

"It is difficult to guess the number of soldiers on the Eritrean side. The Eritrean infantry divisions found between Omohajer and Kisad Eqa⁸⁸ are 37, 22, 28, 57, 25, 12, 35, 53, 55, 13, and divisions with heavy weapons are 47, 48, 49. Division 13 and 37 are in military training. From Kisad Eqa up to Bure (Assab), the infantry divisions are 11, 16, 17, 18, 19, 21, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 63, 65, 69. Divisions with heavy weapons are 46, 50, and the new division 71. Reserve divisions on this side are 51, 52, 59, and 10, 30."⁸⁹

Cedoca vond tijdens de onderzoeksperiode van deze COI Focus geen verdere informatie in de geraadpleegde bronnen, en kon ook geen informatie inwinnen bij contacten omtrent troepenbewegingen. Deze informatie betreft militaire inlichtingen die doorgaans in geheimhouding zijn gehuld en uiterst gevoelig liggen bij contactpersonen.

⁸³ The Reporter Ethiopia (Tekle A.), 02/03/2024, [url](#)

⁸⁴ Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁸⁵ Foreign Policy (Kheir Omer M.), 07/11/2023, [url](#)

⁸⁶ Europese militaire bron in Addis Abeba, e-mail, 02/07/2024

⁸⁷ Onderzoeker op de Hoorn van Afrika, berichten via sociale media, 19/06/2024

⁸⁸ Ksadika, grensovergang nabij Rama (Tigray, Ethiopië)

⁸⁹ Onderzoeker op de Hoorn van Afrika, berichten via sociale media, 24/06/2024

2. Nationale dienstplicht en mobilisatie in Eritrea

2.1. De nationale dienstplicht

Dit hoofdstuk gaat kort in op de nationale dienstplicht in Eritrea en licht onder meer beknopt toe hoe men wordt opgeroepen of gerekruteerd, wat geweten is over ontslagen of vrijstellingen van dienst en over de straffen op dienstontduiking. Cedoca vult hier en daar aan met informatie bekomen tijdens de FFM in Eritrea. Bijkomende informatie over de nationale dienstplicht is onder meer te vinden in het rapport van de Noorse COI-dienst Landinfo van 2016⁹⁰ en in de twee rapporten van het European Asylum Support Office (EASO, het huidige European Union Agency for Asylum, EUAA): *National service and illegal exit* (2016) en *Eritrea: National service, exit and return* (2019).⁹¹

Eritrea voerde de nationale dienst in 1994, kort na de onafhankelijkheid, in. Het doel van deze nationale dienst gaat verder dan landsverdediging en omvat wederopbouw na de onafhankelijkheidsoorlog en het propageren van de nationale ideologie.⁹² Alle Eritreeërs tussen 18 en 40 jaar⁹³ zijn verplicht om nationale dienst te verrichten.⁹⁴

Volgens de *Proclamation on National Service* uit 1995 (verder: proclamatie) bedraagt de dienstduur achttien maanden, bestaande uit een militaire opleiding van zes maanden en een burgerdienst van twaalf maanden. Na de dienstplicht worden alle Eritreeërs tot 50 jaar geregistreerd in het reservistenleger en kunnen ze worden teruggeroepen voor training en mobilisatie.⁹⁵

Op basis van de wettelijke bepaling voor uitbreiding in crisissituaties is de dienstduur sinds de grensoorlog met Ethiopië in 1998-2000 voor velen feitelijk permanent.⁹⁶ Met de introductie van het naoorlogse wederopbouw- en ontwikkelingsprogramma in 2002, het Warsay Yikaalo National Development Programme, moeten dienstplichtigen hun dienst na de wettelijke achttien maanden voortzetten.⁹⁷ De eigenlijke dienstduur varieert. Dienstduren van tien tot twintig jaar zijn gebruikelijk.⁹⁸

Het Warsay Yikaalo National Development Programme voegt de militaire en civiele dienst samen, waardoor het onderscheid tussen beide componenten van de nationale dienstplicht sindsdien niet altijd even duidelijk is.⁹⁹

---

⁹⁰ Landinfo, 2016, [url](#)

⁹¹ EASO, 11/2016, [url](#); EASO, 09/2019, [url](#)

⁹² Landinfo, 2016, p. 10, [url](#); Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁹³ In de praktijk lijkt de bovengrens voor het vervullen van de dienstplicht evenwel te zijn gestegen naar 50 tot 57 jaar voor mannen en 47 jaar voor vrouwen: EASO, 09/2019, p. 22, [url](#); Landinfo, 2016, p. 10, [url](#)

⁹⁴ Eritrean Gazette, 23/10/1995, [url](#)

⁹⁵ Eritrean Gazette, 23/10/1995, [url](#); Shabait, 15/08/2020, [url](#); Shabait, 19/07/2022, [url](#); Kibreab G., 15-16/10/2014, [url](#); EASO, 09/2019, p. 24, [url](#)

⁹⁶ EASO, 09/2019, pp. 22, 30, [url](#); Landinfo, 2016, p. 10, [url](#)

⁹⁷ EASO, 09/2019, p. 33, [url](#)

⁹⁸ EASO, 09/2019, p. 34, [url](#); "You go to Sawa at 12th grade, after that you are assigned to the civilian or military service. National service ranges between 18 months and 30 or more years.": Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; "I do see people who are for example 30 years old and are not in national service anymore. Others, of for example 40 years old, are still in national service. It is not clear why.": Diplomatieke bron E, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

⁹⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 42, [url](#)

In 2003 integreren de Eritrese autoriteiten ook het onderwijssysteem in het programma.¹⁰⁰ Het twaalfde schooljaar, dat steeds doorgaat in het Sawa National Training and Education Centre, omvat sindsdien een aantal maanden militaire training.¹⁰¹ De resultaten die de studenten behalen tijdens de eindexamens bepalen de verdere opleidingsmogelijkheden. De rekruten met de beste resultaten komen in aanmerking voor een hogere opleiding in een van de acht hogescholen (*college*) van het land, die studieprogramma's van twee en vier jaar aanbieden. Na het afronden van de opleiding bestaat hun dienstplicht voornamelijk uit civiele werktaken. Wie gemiddeld scoort, kan een beroepsopleiding gaan volgen. Na het voltooien van de beroepsopleiding worden studenten overgeplaatst naar de civiele of militaire dienst. Degenen met de laagste cijfers gaan doorgaans meteen in militaire dienst.¹⁰² Een Eritrese bron (L) vertelt tijdens de FFM aan Cedoca dat er in de laatste vijf tot zes jaar niemand vanuit Sawa naar de militaire dienst gestuurd is.¹⁰³ Twee andere bronnen halen aan dat de lichten (waar vaak naar verwezen wordt als rondes) van rekruten die afstudeerden in Sawa tijdens de oorlog in Tigray niet zijn ingezet tijdens deze oorlog maar op de basis in Sawa gehouden werden.¹⁰⁴ Een van deze bronnen haalt aan dat naar schatting de helft van elke lichte studenten in Sawa normaliter naar het leger gaat.¹⁰⁵

De Eritrese autoriteiten stellen de oproeping via het schoolsysteem voor als de reguliere manier. Volgens EASO blijkt evenwel uit officiële statistieken dat een eerder klein percentage van elke leeftijdscategorie de twaalfde graad van het onderwijs aanvangt. Anderen, zoals schoolverlaters en dienstontduikers, worden door de lokale autoriteiten ingelijfd of worden opgepakt bij checkposten of tijdens gerichte zoekacties of *razzia's*, ook wel *giffa's* genoemd, en naar trainingskampen gestuurd voor militaire training.¹⁰⁶

De nationale dienst kent een grote verscheidenheid aan vormen, waaronder actieve militaire dienst maar ook kantoorwerk bij overheidsinstanties en bedrijven (functies variërend van advocaten, diplomaten en managers op het middenniveau, bekwame technici en monteurs, tot administratief, onderhouds- en schoonmaakpersoneel), medisch personeel, leraren en arbeiders (bijvoorbeeld in de bouw).¹⁰⁷

Personen in burgerdienst blijven stand-by voor de militaire reserve van de Eritrese autoriteiten.¹⁰⁸ Een Eritrese bron (A) haalt in een gesprek tijdens de FFM van Cedoca in Eritrea aan dat iedereen in civiele nationale dienst tot de leeftijd van 40 automatisch reservist is. Sommigen blijven dat ook na de leeftijd van 40.¹⁰⁹ Ze kunnen worden opgeroepen voor militaire oefeningen. Deze heropfrissingstrainingen

¹⁰⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 42, [url](#)

¹⁰¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 42, [url](#); Landinfo, 2016, p. 12, [url](#)

¹⁰² Shabait, 19/07/2022, [url](#); EASO, 09/2019, pp. 27-28, [url](#); Landinfo, 2016, p. 13, [url](#)

¹⁰³ Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁰⁴ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁰⁵ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁰⁶ Volgens een landenrapport van de Bertelsmann Stiftung bedroegen de inschrijvingspercentages in 2019 in het basisonderwijs 69 % en in het secundair onderwijs 46 %: Bertelsmann Stiftung, 2024, [url](#); EASO, 09/2019, pp. 26, 28-30, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 40, [url](#)

¹⁰⁷ USDoS, 24/06/2024, [url](#)

¹⁰⁸ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

¹⁰⁹ "People who are not in service - up to 70 years old - are reservists.": Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys - Zweden, 29/06/2021, [url](#); SEM, 17/12/2019, [url](#); Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

worden aangekondigd door de *kebab*^{110, 111} Ook iedereen die dienstplicht heeft vervuld, dient verplicht deel te nemen aan militaire opfriscursussen tot de leeftijd van 50 jaar.¹¹²

Naast de nationale dienstplicht hebben de Eritrese autoriteiten in 2012 een verplichte burgermilitie in het leven geroepen, het People's Army of Volksleger, ook gekend als Hezbawi Serawit of de (People's) Militia. Medisch geschikte volwassenen tot de leeftijd van 70 jaar die niet in het leger zitten, dienen zich bij een lokale militia aan te sluiten en op regelmatige basis militaire opfriscursussen te volgen.¹¹³ Diplomatieke bron I zegt in een gesprek met Cedoca tijdens de FFM in Eritrea dat de militia mannen tot 60 jaar omvat.¹¹⁴ Lokale militieleiders wijzen individuen toe aan aanvullende onbetaalde dwangarbeid in de landbouw, bewakingstaken of nationale ontwikkelingsprogramma's.¹¹⁵ Volgens een Eritrese bron (B) verwijst Hezbawi Serawit anno 2024 naar (een onderdeel van) het reservistenleger. Hun taken zijn gevarieerd: van veiligheid tijdens evenementen, tot landbouw en surveillance. In vredetijd vallen ze onder de zeggenschap van de *kebab*. Het gaat niet over voltijdse betrekkingen maar eerder over korte opdrachten of arbeidsperiodes. Reservisten binnen de Hezbawi Serawit worden niet vergoed voor hun activiteiten als reservist, maar door hun respectievelijke werkgevers, aangezien ze doorgaans andere banen hebben.¹¹⁶ Bronnen geven ook aan dat er uitzonderingen mogelijk zijn op de verplichtingen van het Volksleger. Een bron verklaarde in 2017 aan de Organisation suisse d'aide aux réfugiés (OSAR) dat rijke mensen zich uit de dienst van het Volksleger kunnen kopen.¹¹⁷ Volgens een bron van de Zweedse COI-dienst tijdens een missie naar Eritrea in 2018 is het mogelijk dat bepaalde categorieën personen met medische problemen vrijgesteld zijn van de Hezbawi Serawit. Een andere bron tijdens diezelfde missie in 2018 was van mening dat de status van de persoon een rol speelt. De bron stelde dat connecties met de overheid belangrijk zijn en dat de elite voordelen geniet.¹¹⁸ Een andere Eritrese bron (L) geeft in een gesprek met Cedoca aan dat er uitzonderingen bestaan voor bijvoorbeeld zakenmannen of mensen die voor een internationaal mijnbedrijf werken:

"When you reach the age of 40, 41, 42: you're not regular military, you become a reservist. You work for two days a week, for example in construction, water provision. You work for your community [...] Everybody who is not in the military, is in the reserve army or the militia. [...] people with investments – who sometimes have to travel, or diplomats are not in the militia. Also, if you work in a mining company, you are not in the militia because you work for a company."¹¹⁹

Werknemers in de nationale dienst, in het bijzonder diegenen zonder onderwijs- of beroepskwalificaties, ontvangen lage lonen, en de autoriteiten vervangen lonen vaak door voedsel- of

¹¹⁰ Eritrea kent drie regionale bestuursniveaus: *zoba's*, *nus-zoba's* (of sub-*zoba's*) en *kebabis*. De *zoba* is vergelijkbaar met een provincie, een *kebab* met een gemeente.

¹¹¹ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

¹¹² Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

¹¹³ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; USDoS, 21/07/2023, [url](#); Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys - Zweden, 29/06/2021, [url](#); SEM, 17/12/2019, [url](#); Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

¹¹⁴ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹¹⁵ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; USDoS, 21/07/2023, [url](#); Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys - Zweden, 29/06/2021, [url](#); SEM, 17/12/2019, [url](#); Landinfo, 2016, pp. 15-16, [url](#)

¹¹⁶ "[The] local administration is responsible for the militia. In case of war, they can be on standby, put in standby camps, and assigned to battalions if necessary." Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Eritrese bron B, e-mail, 07/05/2025

¹¹⁷ OSAR, 30/06/2017, p. 19, [url](#)

¹¹⁸ Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys - Zweden, 29/06/2021, p. 16, [url](#)

¹¹⁹ Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

non-foodrantsoenen, aldus het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDoS). De omstandigheden zijn vaak zwaar voor degenen die in militaire dienst zijn of voor banen die fysieke arbeid vereisen.¹²⁰ Vanwege de lage lonen oefenen veel Eritreeërs die in nationale dienst zijn en in Asmara wonen een tweede of derde job uit naast hun betrekking in het kader van de dienstplicht.¹²¹

Enkel degenen die in de bevrijdingsstrijd tegen Ethiopië gevochten hebben (artikel 12) en mensen met een handicap, slechtienden en geesteszieken (artikel 15) zijn formeel vrijgesteld van nationale dienst. Wie ongeschikt is voor militaire dienst wordt vrijgesteld van het militaire programma, maar moet in plaats daarvan de civiele dienstplicht vervullen (artikel 13).¹²²

Naast deze vrijstellingen *de jure* gelden er ook vrijstellingen *de facto*. Hoewel de verantwoordelijke autoriteiten deze uitzonderingen in het algemeen naleven, bestaat er geen wettelijke basis voor. Inconsistente toepassing is mogelijk. Vrouwen met een kind zouden in de meeste gevallen worden vrijgesteld van de dienstplicht, maar dit zou niet altijd het geval zijn en soms slechts tijdelijk.¹²³ De NUEW geeft tijdens een gesprek met Cedoca begin februari 2025 aan dat vrouwen eerder worden vrijgesteld van dienst vanwege hun reproductieve rol. Gevraagd of een huwelijk voldoende is voor demobilisatie stelt de NUEW dat de vrouw ervoor kan kiezen om het leger te verlaten vanwege het huwelijk. Ze kan ook, indien ze wil, blijven werken in civiele dienst. Diegenen met kinderen blijven doorgaans niet in het leger.¹²⁴ Een diplomatieke bron (I) geeft aan dat vrouwen eerder worden vrijgesteld of ontslagen uit dienst, vanwege huwelijk of zwangerschap, en dat zij gemakkelijker een ontslagbrief bekomen dan mannen:

"When women are released – because of marriage or pregnancy or another reason – they get a release paper. When men are released, they are obligated to sign up for the militia in their neighborhood. If there is a call to come, and you don't come, you can get in trouble, you are subject to round-ups."¹²⁵

Bron L geeft dan weer aan dat vrouwen met kinderen met zekerheid vrij zijn van nationale dienst. Ook vrouwen vanaf 30 zijn vrijgesteld, aldus deze bron.¹²⁶

Diplomatieke bron F zegt hieromtrent:

---

¹²⁰ Meer informatie over verloning is te vinden in: EASO, 11/2016, pp. 42-44, [url](#); EASO, 09/2019, pp. 35-36, [url](#); USDoS, 24/06/2024, [url](#)

¹²¹ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron J, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; National Confederation of Eritrean Workers, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹²² Eritrean Gazette, 23/10/1995, [url](#)

¹²³ EUAA, 11/05/2022, [url](#); EASO, 09/2019, p. 31, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 42, [url](#)

¹²⁴ "Women are released first, they are the mothers. They have a reproducing role. So we have to release women earlier for the reproductive aspect. [...] This depends on the choice of the woman: if she wants to stay in the army she can, if she wants to be out, for example because of marriage, she can. Those with children don't stay in the military, those who want to get married can choose to be demobilized – they can still work in national service as a civilian if they want employment. [...] If they have children, they stay at home. Many are unemployed but we want them to work, but in that case you need daycare. In my office, national service women can marry, can get pregnant and get children but stay employed.": NUEW, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹²⁵ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹²⁶ "They're 100 % free, also women above 28/30 years of age are free – have to be ready to give birth.": Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

“Men above 60 can go out of the country more easily, they are released from service. For women it’s different, it depends on marital status, children. At the age of 30-40 they are out.”¹²⁷

Omdat Eritrea geen rechtsstaat is, zijn vrijstellingen wellicht gemakkelijker te verkrijgen voor individuen uit vooraanstaande families.¹²⁸ Personen die de facto zijn vrijgesteld van de dienstplicht ontvangen doorgaans geen vrijstellingsbrieven. Aangezien dergelijke documenten vereist zijn op de formele arbeidsmarkt, zijn hun activiteiten beperkt tot de informele economie. Bovendien bestaat het risico dat ze in *giffa's* worden opgepakt.¹²⁹

Mogelijk ontslaat de regering af en toe dienstplichtigen na een onbepaald aantal jaren van nationale dienst, aldus USDoS. De autoriteiten eisen echter van individuen dat zij daarvoor een petitie bij de overheid indienen op basis van criteria die periodiek veranderen, niet transparant zijn en vaak gepaard gaan met corrupte praktijken. Het beleid en de praktijk voor ontslag uit de nationale dienst zijn inconsistent binnen de verschillende organisaties en overheidsinstellingen.¹³⁰ EASO wijst erop dat er in de Eritrese nationale dienst twee verschillende vormen van ontslag bestaan. Demobilisatie (*mitiyas* in het Tigrinya) duidt op de overdracht van de militaire naar de civiele component van de nationale dienst met een blijvende verplichting om in de legerreserve te dienen, meestal in de vorm van periodieke militaire opfriscursussen. Ontslag (*mifinaw*) betekent een volledige vrijstelling van de nationale dienstplicht. Sinds 2012 treden deze personen gewoonlijk toe tot het Volksleger.¹³¹ Volgens het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken zijn er sinds 2002, toen de dienstplicht van onbepaalde duur werd, nauwelijks nog mensen officieel ontslagen uit de dienst. Ook is een ontslag nooit definitief want personen die ontheven worden van hun dienstplicht kunnen in geval van noodzaak opnieuw gemobiliseerd worden (zie hoofdstuk 2.2.).¹³²

Een Eritrese bron (L) stelt met betrekking tot demobilisatie dat de aanvrager een goede reden moet opgeven, bijvoorbeeld de zorg voor zijn ouders. Wat ontslag betreft, is het volgens deze bron belangrijk om aan te tonen dat de aanvrager een inkomen kan verzekeren buiten de nationale dienst. “What the government wants to know: can you sustain yourself? If yes, you can be released”.¹³³ Dit is echter niet zo eenvoudig, zo blijkt uit meerdere gesprekken, zeker niet buiten de grote steden, onder meer omdat de private markt zeer gering is in Eritrea.¹³⁴

Diplomatieke bron J geeft in een gesprek met Cedoca aan dat het voor bepaalde beroepen zeer moeilijk is om ontslagen te worden uit nationale dienst: “Doctors, engineers, gynaecologists etc. have no

¹²⁷ Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹²⁸ “Eritrea is not financially corrupt, but there is nepotism, depending on how patriotic you and your family is.”: Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; EASO, 09/2019, p. 40, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 42, [url](#)

¹²⁹ EASO, 09/2019, p. 32, [url](#)

¹³⁰ USDoS, 24/06/2024, [url](#)

¹³¹ EASO, 09/2019, p. 35, [url](#)

¹³² Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 44, [url](#)

¹³³ Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹³⁴ “There is no private sector employment. The private sector is limited, quasi nonexistent. National service is there out of necessity.”: Diplomatieke bron K, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; “The country is not good for business. Money gets stuck. It is not possible to exchange your Nakfa for dollars, it is thus not possible to take your money out. Companies who do business have lots of problems to get money out of the country. If this would be better, there would be more companies. Money can’t be transferred.”: Diplomatieke bron E, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; “We have a weak private sector. The only employer here is the government.”: Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; “Mines, construction companies are all government-owned. National service is everything government run, anything else is public. There isn’t a lot of private sector.”: Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

chance to be demobilized, as they are needed.”¹³⁵ Diezelfde bron stipt ook aan dat de oorlogsmentaliteit een algemene demobilisatie in de weg staat:

“Eritrea is still in a war-mindset – the fact they have a big hostile neighbor, the idea they have to be ready, and that if they are not Ethiopia will invade for sure. There is no perspective on evolution.”¹³⁶

Ook diplomatieke bron I zegt dat de huidige relatie met buurland Ethiopië ervoor zorgt dat een algemene demobilisatie vooralsnog niet aan de orde is:

“In 2018-2019 they were looking at demobilizing, in 2020, with Tigray conflict, this stopped. There is also Abiy Ahmed who said they would take the port by force if necessary. The Eritrean government feels they have to be ready. [...] A lot of the Eritrean government’s decisions are driven by the will to hold on to territory.”¹³⁷

Artikel 37 van de proclamatie bestraft desertie en dienstplichtontduiking met een gevangenisstraf van twee jaar en/of een boete.¹³⁸ Artikel 297 van het Wetboek van Strafrecht van 1991 legt een gevangenisstraf op van vijf jaar voor dienstplichtontduiking tijdens oorlogstijd. Artikel 300 bepaalt dat op desertie een gevangenisstraf staat van maximaal vijf jaar. In oorlogstijd varieert de gevangenisstraf tussen vijf jaar en levenslange gevangenisstraf. In ernstige gevallen geldt de doodstraf.¹³⁹ EASO geeft aan dat in de praktijk militaire commandanten de straf voor overtredingen in verband met de nationale dienst willekeurig bepalen, waarbij de overtreders soms worden blootgesteld aan detentie, marteling en onmenselijke of vernederende behandeling.¹⁴⁰ Familieleden van deserteurs of dienstplichtontduikers worden soms gevangengezet of krijgen boetes opgelegd om druk uit te oefenen op de gezochte personen om zich bij de eenheid te melden.¹⁴¹

De Eritrese autoriteiten delen geen officiële cijfers mee over het aantal burgers geregistreerd in de nationale dienst. EASO haalt in 2019 aan dat de meeste geraadpleegde bronnen schattingen vermelden van 300.000 tot 400.000 dienstplichtigen. Over het respectievelijke aandeel van de militaire en civiele componenten van de nationale dienst bestaat eveneens onduidelijkheid.¹⁴²

Het vredesakkoord tussen Eritrea en Ethiopia in 2018 heeft niet gezorgd voor hervormingen met betrekking tot de duur of de inhoud van de nationale dienst. Er zijn geen indicaties van demobilisatie- of ontslagcampagnes. Na het vredesakkoord hebben de Eritrese autoriteiten het behoud van de onbeperkte nationale dienst gerechtvaardigd door onder meer te wijzen op de gespannen situatie in de Ethiopische regio Tigray aan de grens met Eritrea, de economische situatie en de werkgelegenheidssituatie in het land. Bronnen van de Finse COI-dienst geven in 2019 aan dat er in veel sectoren niet genoeg arbeidskrachten zijn, dus dat grootschalige ontslagen uit de nationale dienst niet mogelijk zijn. Een internationale organisatie betwijfelt of de Eritrese staat kan functioneren zonder het systeem van nationale dienstplicht.¹⁴³ Op basis van informatie verkregen van een internationale organisatie stelt de Finse COI-dienst in haar verslag van de FFM van 2019 dat personen die eerder waren ontslagen uit de nationale dienst, zijn teruggeroepen. Deze internationale organisatie stelt de waarde van het certificaat van voltooiing van de nationale dienst in vraag.¹⁴⁴

¹³⁵ Diplomatieke bron J, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹³⁶ Diplomatieke bron J, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹³⁷ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹³⁸ Eritrean Gazette, 23/10/1995, [url](#)

¹³⁹ Eritrea, 15/09/1991, [url](#)

¹⁴⁰ EASO, 09/2019, p. 40, [url](#); UNHRC, 04/05/2024, p. 8, [url](#); UNHRC, 09/05/2023, p. 8, [url](#)

¹⁴¹ EASO, 09/2019, p. 41, [url](#); InDepthNews (Tesfa D., van Reisen M.), 22/08/2025, [url](#)

¹⁴² EASO, 09/2019, pp. 24-25, [url](#)

¹⁴³ Finnish Immigration Service, 20/11/2019, p. 10, [url](#); Landinfo, 2016, pp. 10-11, [url](#)

¹⁴⁴ Finnish Immigration Service, 20/11/2019, pp. 8-9, [url](#)

Uit gesprekken met contactpersonen tijdens de FFM in Eritrea komt naar voor dat Eritrea nationale dienstplicht beschouwt als een noodzakelijke veiligheidsmaatregel.¹⁴⁵

2.2. Mobilisatie

Nationale dienst is de standaard context in Eritrea. Tijdens de oorlog in Tigray (november 2020 – november 2022) is volgens verschillende bronnen sprake van een escalatie van mobilisatie in Eritrea, waarbij de lokale administratie een hoger aantal personen oproept voor nationale dienst (via lokale administratie en *giffa's*) alsook een breder scala van profielen.¹⁴⁶

Personen die formeel zijn vrijgesteld of ontslagen van nationale dienst kunnen in principe niet worden teruggeroepen, maar ze zijn niet vrijgesteld van de plicht om hun land te verdedigen in oorlogstijd. Zowel Eritreeërs die civiele taken uitvoeren in het kader van de nationale dienst als degenen die formeel of informeel zijn vrijgesteld, kunnen in oorlogstijd worden gemobiliseerd en belast met taken die de autoriteiten nodig achten.¹⁴⁷ Iedereen die een militaire training heeft gehad en tussen 18 en 50 jaar oud is, kan - ongeacht of hij of zij op dat moment in dienst is - gemobiliseerd worden.¹⁴⁸

In de gesprekken tijdens de FFM in Eritrea peilde Cedoca naar het risico op mobilisatie voor personen van 60 jaar en ouder. Diplomatieke bron F antwoordt dat de praktijk arbitrair is:

"Every case is different [...]. When you are 60, you start to feel safer, but you are not necessarily safe. There's no fixed age, it varies."¹⁴⁹

Diplomatieke bron H stelt dat zo goed als alle mannen onder 60 jaar gemobiliseerd kunnen worden: "Anyone who qualifies, and I mean people under 60. They do not mobilize those with medical issues".¹⁵⁰ In een e-mail verduidelijkt bron H dat personen die op medische gronden vrijgesteld zijn niet gemobiliseerd worden in militaire dienst maar op andere manieren dienen.¹⁵¹

De Eritrese bron L stelt dat bepaalde groepen weinig risico lopen op militaire mobilisatie omdat ze nodig zijn in hun huidige functie:

"People with skills and investments are free from mobilization. People with normal jobs can be called – they're on standby. [...] Doctors but also plumbers, technicians - skilled people, are free from mobilization."¹⁵²

---

¹⁴⁵ "They say: we fought 30 years without anybody's help against the strongest army of Africa. We only have our own people, nobody will help us, it's our backbone, our only resource. They have to stay to protect. We prioritize national security.": Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron K, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁴⁶ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024; HRW, 09/02/2023, [url](#); UNHRC, 09/05/2023, [url](#)

¹⁴⁷ Landinfo, 22/02/2023, pp. 3-4, [url](#)

¹⁴⁸ Landinfo, 2016, pp. 7-8, [url](#)

¹⁴⁹ "There is a lot of arbitrariness. Some can leave at a younger age [...] There's no fixed age, it varies. The knowledge we have is based on personal experiences of people around us. People tell us about their case.": Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁵⁰ Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de informatievergaderingsmissie van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁵¹ Diplomatieke bron H, e-mail, 29/04/2025

¹⁵² Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

2.2.1. Mobilisatie tijdens het conflict in Tigray (november 2020 – november 2022)

Vanaf het begin van het conflict in Tigray nemen het aantal en de intensiteit van de *giffa's* toe en zijn er berichten van huiszoekingen.¹⁵³ In januari 2021 doen de Eritrese autoriteiten een brede oproep aan de inwoners van het land om zich te melden voor militaire dienst.¹⁵⁴ Op 28 januari 2021 schrijft Martin Plaut dat een bron met goede banden in Eritrea zegt dat het Eritrese offensief de mobilisatie van 200.000 nieuwe troepen inhoudt. Dit aantal wordt bereikt door verschillende categorieën dienstplichtigen in dienst te nemen die voorheen waren vrijgesteld, zoals vrouwen met jonge kinderen, gepensioneerde soldaten en kinderen vanaf 16 jaar, aldus Plaut.¹⁵⁵ Volgens het rapport van mei 2022 van de speciale VN-rapporteur voor Eritrea, Mohamed Abdelsalam Babiker, vullen Eritrese autoriteiten de rangen van het leger eveneens aan met Eritrese vluchtelingen die door het leger zijn ontvoerd uit Tigray en met geweld teruggebracht naar Eritrea.¹⁵⁶

De speciale VN-rapporteur noteert in datzelfde rapport dat de betrokkenheid van Eritrea bij de oorlog in Tigray leidt tot een dramatische toename van *giffa's* en gerichte huiszoekingen met het oog op militaire dienstplicht. Reservisten die al officieel uit de militaire dienst zijn ontslagen, worden gemobiliseerd. Hij meldt eveneens dat duizenden Eritreeërs die hun dienstplicht vervulden in civiele functies zijn overgeplaatst naar militaire functies. Volgens de speciale rapporteur pakken de veiligheidsdiensten kinderen vanaf veertien jaar op tijdens *giffa's*. Hij wijst ook op de inzet van Eritrese kinderen in militaire gevechten in Tigray. De meesten zijn zestien en zeventien jaar oud en kregen slechts een beperkte training, variërend van één tot zes maanden.¹⁵⁷ De kleinere trainingskampen, zoals Wia of Met'r, zijn tijdens de oorlog in Tigray minder groot omdat vele dienstplichtigen, met minimale militaire training, naar het front zijn gestuurd, aldus een bron van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken.¹⁵⁸

Tussen midden en eind 2022 is er sprake van een verdere intensivering van de rekrutering- en mobilisatiecampagne in het hele land met steeds dwingendere praktijken, aldus de speciale VN-rapporteur.¹⁵⁹ The Guardian haalt aan dat Eritrese troepen zwaar verweekeld zijn in de gevechten sinds augustus 2022, wat de autoriteiten ertoe aanzet de mobilisatie verder op te schroeven.¹⁶⁰ In september 2022 roept Eritrea alle reservisten tot 55 jaar op.¹⁶¹ Omdat velen de oproep negeren, intensiveren de autoriteiten de razzia's en voeren ze huiszoekingen uit. Langs de grote wegen zijn checkposten opgesteld. Er vinden wijdverspreide zoekacties plaats in steden en dorpen, waarbij ook vrouwen worden ingelijfd.¹⁶² Tijdens het conflict in Tigray zijn vrouwen vaker ingezet in zware arbeidsposities, zoals in de wegenbouw, omdat de mannen aan het front zaten, volgens een anonieme bron van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken.¹⁶³

Martin Plaut schrijft midden oktober 2022 dat iedereen die dienstplichtig is wordt opgepakt. Degenen die nog niet zijn opgeroepen, worden elke dag twee uur lang verwacht op militaire training, vóór de aanvang van hun reguliere baan.¹⁶⁴ De zware gevechten sinds augustus 2022 kosten duizenden

¹⁵³ UNHRC, 06/05/2022, [url](#)

¹⁵⁴ EEPA, 13/01/2021, [url](#)

¹⁵⁵ Eritrea Hub (Plaut M.), 28/01/2021, [url](#)

¹⁵⁶ EEPA, 25/03/2021, [url](#); UNHRC, 06/05/2022, [url](#)

¹⁵⁷ UNHRC, 06/05/2022, [url](#)

¹⁵⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 40, [url](#)

¹⁵⁹ UNHRC, 09/05/2023, pp. 7-8, [url](#)

¹⁶⁰ The Guardian, 08/10/2022, [url](#)

¹⁶¹ Al Jazeera (Zelalem Z.), 18/09/2022, [url](#); HRW, 09/02/2023, [url](#); UNHRC, 09/05/2023, pp. 7-8, [url](#)

¹⁶² BBC, 12/10/2022, [url](#); EEPA, 05/09/2022, [url](#); EEPA, 04/10/2022, [url](#); EEPA, 12/10/2022, [url](#); Awate, 30/10/2022, [url](#); Awate, 01/11/2022, [url](#); Awate, 09/12/2022, [url](#); HRW, 09/02/2023, [url](#)

¹⁶³ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 40, [url](#)

¹⁶⁴ Eritrea Hub (Plaut M.), 19/10/2022, [url](#)

soldaten het leven, wat de autoriteiten ertoe aanzet nieuwe dienstplichtigen te mobiliseren, waaronder oude mannen tot 70 jaar, aldus Martin Plaut.¹⁶⁵

Volgens het rapport van de speciale VN-rapporteur dwingen de autoriteiten families om familieleden uit te leveren voor dienstplicht. Ze leggen collectieve straffen op aan families om dienstplichtontduikers te dwingen zich aan te melden.¹⁶⁶ Als gezochte personen niet worden gevonden, viseren autoriteiten in plattelandsgebieden de inkomens van families door bijvoorbeeld vee in beslag te nemen, winkels te sluiten of mensen ervan te weerhouden hun gewassen te oogsten. Geen gehoor geven aan een oproep tot dienstplicht door een gezinslid kan resulteren in de weigering van voedselbonnen voor het hele huishouden.¹⁶⁷ Waar de regering gezinnen aanvankelijk beboet, neemt ze sinds medio 2022 haar toevlucht tot de uithuiszetting van gezinnen, de inbeslagname van hun bezittingen en vee en het vasthouden van familieleden. Buren die hulp aanbieden worden bedreigd.¹⁶⁸ Verschillende bronnen vermelden dat ouders en familieleden van onderduikers zijn vastgehouden in geïmproviseerde gevangenissen, terwijl hun huizen zijn verzegeld, en dat ze pas vrijgelaten worden als de onderduiker zich overgeeft.¹⁶⁹

Cedoca stelde in december 2022 vragen over mobilisatie in Eritrea aan een diplomatieke bron in Khartoem die van daaruit het land opvolgt. De bron antwoordt op 22 december 2022 per e-mail het volgende:

"I understood that the procedure of mobilization is the following: The persons are asked by telephone to report to the administration of the Subzoba. They were given an exact time when they had to appear with a water canister and light clothing. If a person does not move in despite being ordered to do so, he or she is searched for. There are two ways to do this: one, the soldiers go from house to house with lists of names and search for the person. These lists of names were prepared in advance by the Subzoba offices. The second variant is based on coupons in Asmara and on the size of the farmland in rural areas. Each family member in the capital would receive a coupon. All family members must be present to redeem them. If someone is missing, they are asked and checked. In this way, people who are not present can be identified. In rural areas, families would not receive coupons, but a piece of land to cultivate. The plot would correspond to the size of the family. The Eritrean authorities would check whether the plot still corresponds to the size of the family. If this is not the case, they can determine that the person has not moved in."¹⁷⁰

Human Rights Watch (HRW) schrijft in februari 2023 dat velen die gearresteerd zijn op verdenking van het ontwijken van mobilisatie in en rond Asmara zijn overgebracht naar de militaire gevangenis van Adi Abeito ten noordoosten van de stad. Satellietbeelden tonen in de periode oktober 2022 - eind januari 2023 een grote menigte op de binnenplaats van de gevangenis en in de omliggende gebieden. Familieleden melden dat in deze periode veel mannen uit de gevangenis naar het hun toegewezen hoofdkwartier van de militaire eenheid zijn gebracht. HRW geeft aan dat het niet kan bevestigen waar

¹⁶⁵ Plaut M., journalist gespecialiseerd in de Hoorn van Afrika en Zuidelijk Afrika en Fellow aan het Institute of Commonwealth Studies, telefoongesprek, 16/12/2022; UNHRC, 09/05/2023, pp. 7-8, [url](#)

¹⁶⁶ UNHRC, 09/05/2023, pp. 7-8, [url](#)

¹⁶⁷ UNHRC, 06/05/2022, [url](#); BBC, 12/10/2022, [url](#); HRW, 09/02/2023, [url](#)

¹⁶⁸ UNHRC, 09/05/2023, pp. 7-8, [url](#); Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

¹⁶⁹ BBC, 12/10/2022, [url](#); EEPA, 05/09/2022, [url](#); EEPA, 04/10/2022, [url](#); EEPA, 12/10/2022, [url](#); Awate, 30/10/2022, [url](#); Awate, 01/11/2022, [url](#); Awate, 09/12/2022, [url](#)

¹⁷⁰ Diplomatieke bron A, e-mail, 22/12/2022

deze personen naartoe gebracht zijn, maar berichten te hebben ontvangen dat tientallen reservisten die in Asmara waren opgeroepen naar de stad Tsorona, vlakbij de grens met Ethiopië, zijn gebracht.¹⁷¹

Twee academische onderzoekers halen tijdens een telefoongesprek met Cedoca in juli 2024 aan dat de mobilisatiecampagne tijdens de oorlog in Tigray echo's doet weerklinken van de grensoorlog tussen Eritrea en Ethiopië twee decennia eerder. Het risico op mobilisatie was voelbaar bij profielen die voorheen amper risico liepen, zoals hogeschoolden:

"There was an escalation of mobilization.[...] For many, it sounded like echoes of the 1998-2000 war when everyone was called up for service. The threat of being called up/mobilized became much more widespread [...]. It reached people that they would not normally reach."¹⁷²

Twee Eritrese bronnen waarmee Cedoca in gesprek ging tijdens de FFM in Eritrea spreken bovenstaande informatie tegen. Ze geven aan dat er geen mobilisatie nodig was en dat zelfs maar een deel van het Eritrese leger is ingezet in de oorlog in het noorden van Ethiopië.¹⁷³ Gevraagd of de mobilisatie waarover verschillende bronnen gerapporteerd hebben dan niet heeft plaatsgevonden, stellen twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie van Buitenlandse Zaken dat reservisten tot de leeftijd van 50 jaar gemobiliseerd werden, maar nu zijn teruggekeerd naar hun burgerlijk bestaan:

"The reserve army was mobilized, up to the age of 50. Now they are demobilized. They returned from the war and went back to civil life. People from government offices were not mobilized."¹⁷⁴

Deze regeringsbronnen geven nog aan dat de mobilisatie op een veel kleinere schaal gebeurde dan ten tijde van de grensoorlog.¹⁷⁵ Deze informatie ligt in lijn met de uitspraken van de Eritrese minister van Informatie in september 2022. Minister Yemane Gebremeskel ontkent tijdens een persconferentie op 19 september 2022 de massale mobilisatie in Eritrea. In een interview voegt hij toe dat "[s]ome reservists were called up, but that's a tiny number."¹⁷⁶

Twee bronnen waarmee Cedoca in gesprek ging tijdens de FFM wijzen er ook op dat de net afgestudeerde klassen in Sawa niet zijn gemobiliseerd.¹⁷⁷ Zo stelt diplomatieke bron I: "There were rumors that the two Sawa classes that graduated at the time were held at a base, but were never really deployed."¹⁷⁸ De bron voegt toe: "It is not the case that more people went to the army."¹⁷⁹ Zoals aangehaald in het vorige hoofdstuk is het mogelijk dat er nieuwe rekruten, bijvoorbeeld

¹⁷¹ HRW, 09/02/2023, [url](#); "He talked about thousands of people arrested. There were so many, that many had to stay outside. They got sunburnt by day and very cold at night. After the prison, he was sent to a barrack where he had to do some tasks. Later these duties were limited to the weekend, and still later to once a month. This happened to many people.": Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁷² Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

¹⁷³ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁷⁴ Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁷⁵ Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁷⁶ EIPA, 21/09/2022, [url](#); BBC, 16/09/2022, [url](#); BBC, 12/10/2022, [url](#); HRW, 09/02/2023, [url](#)

¹⁷⁷ Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, gesprek, 03/02/2025, Asmara

¹⁷⁸ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁷⁹ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

schoolverlaters die zijn opgeroepen via de lokale administratie van de *kebab*i of opgepakt in *giffa's* en opgeleid in andere militaire kampen, militaire dienst aanvangen in deze periode.

Gevraagd of het Volksleger gemobiliseerd is gedurende de oorlog in Tigray, antwoordt ook de Eritrese bron L van niet:

"No. They were collected and put in camps, but were not sent to the front, they stayed in the camps. You never know what happens in a war, they could've been necessary. Collecting is not easy, so you have to be ready. You place them somewhere and train them. These were standby camps, they were released again after about a month. They were held there for a month, 40 days, maybe two months – and then the government understood the situation and they took them back home."¹⁸⁰

Diplomatieke bron I geeft tijdens de FFM van Cedoca in Eritrea aan dat de militie, doelend op de het Volksleger of de reservisten, gemobiliseerd werden, wat neerkomt op mannen tot 60 jaar: "Mobilization of militia, all men 60 and under. Not just the youth. There were those with medical exemptions, apart from them: all were impacted."¹⁸¹ Over de rol van de People's Militia zegt bron I evenwel: "Rumors say that the militia was more a back-up for the army in Tigray, rather than doing military actions in the field."¹⁸²

Andere diplomatieke bronnen waarmee Cedoca in gesprek ging tijdens de FFM in Eritrea geven aan *giffa's* te hebben gezien, of erover te hebben gehoord, maar weten niet waar de opgepakte personen naartoe zijn gebracht, en dus ook niet of ze zijn ingezet in de oorlog in Tigray.

Zo haalt diplomatieke bron D aan dat er geruchten waren van jonge mannen die naar mobilisatiecentra gebracht zijn, waaronder personen die geprobeerd hadden om de dienst te ontduiken.¹⁸³ Diplomatieke bron G stelt dat de regering vanaf midden september 2022 bijna dagelijks in gemeentezalen aankondigingen voor mobilisatie verspreidde:

"At that time, secret community meetings were held at the administrative district level and men under 50 and women under 40 without children were ordered to register with the military (including those who had already been discharged). Civil servants were exempted from registration. Meanwhile, compulsory recruitment measures (*Giffa*) were implemented for those who were eligible for mobilisation but did not register with the military for various reasons."¹⁸⁴

Diezelfde periode zag bron G ad-hoc-checkposten verschijnen in de stad:

"Almost every morning soldiers were deployed in the main corners of the city to check people passing by. They stopped everyone and checked if they had completed their national service duties. They stopped busses, taxi's. They checked if the people were doing or had done their national service. If not, the person was put in jail for a couple of days, then they were divided to different positions (in the army). Through this forced mobilization, they wanted to find people evading national service. This continued for several months, at least until March 2023, though the frequency varied from time to time. Local people shared information over SMS. When something happened, the streets become almost vacant. We immediately saw and understood that something was happening in that part of the city. [...] I saw them. Secret Police and military in groups of four

¹⁸⁰ Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸¹ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸² Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸³ "There were reports of young men brought to mobilization centers, also people who hid from national service. Hundreds of thousands were mobilized.": Diplomatieke bron D, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸⁴ Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron G, e-mail, 25/02/2025

people were randomly putting up check-points in the city. Nobody knew beforehand where these checkpoints would appear. I often saw military trucks filled with young people, maybe they were taken to prison.”¹⁸⁵

Gevraagd of hij weet wat er met de opgepakte personen gebeurde, antwoordt diplomatieke bron G: “I have no information on where they were taken. Some say they were not sent to the front but were made to do supporting tasks/logistics, like supply. Some were mobilized to construction sites.”¹⁸⁶

Diplomatieke bron F stelt zelf te hebben vastgesteld dat militieleden van deur tot deur gingen tijdens de mobilisatiecampagne. De bron vernam dat daarbij ook vrouwen werden gearresteerd - moeders, grootmoeders - opdat de dienstontduiker zich zou gaan melden.¹⁸⁷

“During the mobilization, the militia did checks on the street, they sometimes went from house to house to arrest family members of evaders. At the same time, some youngster seemed fine, without worries for mobilization. It is not always clear who they are. Maybe they are 2 %, or the children of generals or ministers.”¹⁸⁸

Diplomatieke bron F haalt aan dat de bron vooralsnog niemand heeft ontmoet die stelt te hebben gevochten aan het front. De bron vermeldt daarbij dat er geruchten rondgingen in Asmara dat landbouwers gemobiliseerd werden om te gaan vechten aan het front, en dat de onderwezen Asmarino's naar de velden gezonden werden om er aan landbouw te doen.¹⁸⁹

Meerdere bronnen verwijzen naar de gespannen rust in de hoofdstad in augustus en september 2022. Een contactpersoon (bron C), die anoniem wenst te blijven uit veiligheidsoverwegingen, geeft aan dat hij tijdens de oorlog in het noorden van Ethiopië een vreemde sfeer aantrof in Asmara. Ook lokale medewerkers van internationale organisaties werden opgeroepen en leefden daarom ondergedoken in de kantoorgebouwen. In sommige gevallen hebben organisaties de mobilisatie van personeel kunnen voorkomen, aldus anonieme bron C.¹⁹⁰ Diplomatieke bron F vertelt dat Asmara leeg was in september 2022 tijdens de piek van de mobilisatie. Mensen waren ofwel gemobiliseerd ofwel ondergedoken om mobilisatie te vermijden. De bron zegt dat verschillende ambassades een vergadering hielden om te bekijken hoeveel lokaal personeel was opgeroepen en hoe hiermee om te gaan.¹⁹¹ Ook diplomatieke bron I haalt de stilte in de stad aan:

“During the conflict Asmara was quiet, there were round-ups, ID-checks, people were put in busses and driven off. Taxi and truck drivers were pulled as militia, so there were very few taxis in the

¹⁸⁵ Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron G, e-mail, 15/05/2025

¹⁸⁶ Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸⁷ “During the mobilization: the militia carried out checks, some went house-to-house, women were also arrested, as well as mothers and grandmothers, until the person who they were looking for, came forward. [...] militia who were in the street. The repercussion on the family is hearsay.”: Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸⁸ Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁸⁹ “Some have said that farmers were deployed at the front, and people rounded up in Asmara – educated people – were sent to the fields to farm. There were rumors they had to go harvest to replace the farmers who were taken to front.”: Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁹⁰ Anonieme bron C, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁹¹ “In September 2022, at the peak of the mobilization in the third wave of the war, Asmara was empty. People were hiding or deployed.”: Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

city. Some of the mobilized were sent closer to the border, some did logistics around Asmara. Many were sent out of Asmara.”¹⁹²

Op de vraag wie er tijdens deze campagne in de zomer en het najaar van 2022 werd opgepakt en mogelijk gemobiliseerd, antwoorden de meeste bronnen dat het voornamelijk jonge mensen waren. Zo ook diplomatieke bron G. Later in hetzelfde gesprek geeft de bron aan dat hij wel hoorde over de mobilisatie van mensen tot 55 jaar, maar dat hij dit zelf niet gezien heeft.¹⁹³

2.2.2. Mobilisatie na het CoHA

Na het staakt-het-vuren en de vredesovereenkomst tussen de Ethiopische regering en het TPLF van 2 november 2022 blijven bronnen aanvankelijk melding maken van aanhoudende mobilisatie. Een artikel op de Eritrese diasporawebsite Awate van 9 december 2022 meldt dat het oppakken van jongeren doorgaat, ook na de ondertekening van de vredesovereenkomst.¹⁹⁴ In een e-mail van 21 december 2022 aan Cedoca bevestigt een diplomatieke bron (A), op basis van informatie van twee contacten in Asmara, dat er op 21 november 2022 geen veranderingen zijn in de mobilisatie. De bron voegt toe: “On December 20, 2022, a UN source told us that he has seen ‘a case of mobilization’ on the same day.”¹⁹⁵ HRW schrijft in februari 2023 dat het meldingen blijft ontvangen dat de mobilisatiecampagne, razzia’s, invallen en represailles doorgaan, zo’n drie maanden na het einde van het conflict in Tigray.¹⁹⁶

Le Monde schrijft diezelfde maand dat Eritrese troepen zich geleidelijk aan terugtrekken na het vredesakkoord van november 2022, al betreft dit geen volledige terugtrekking (zie hoofdstuk 1.3.1.). Terug in Eritrea keren de meeste leden van de reservetroepen weer naar hun burgerlijk leven, al kan niemand zeggen voor hoe lang.¹⁹⁷

USDoS schrijft in haar mensenrechtenrapport over 2023 dat militieleden na de gedeeltelijke terugtrekking van Eritrea uit de regio Tigray in januari 2023 naar huis terugkeerden. De mobilisatiecampagne van de regering neemt vervolgens in omvang af, aldus USDoS, maar de autoriteiten voeren wel veiligheidsonderzoeken uit tegen personen die verdacht worden van het ontduiken van de dienstplicht. Dezen worden opgepakt en vastgehouden.¹⁹⁸

Volgens de speciale VN-rapporteur voor Eritrea, Mohamed Abdelsalam Babiker, verkeert het land tussen april 2023 en april 2024 nog steeds in een staat van permanente mobilisatie, met ernstige gevolgen voor de mensenrechten van de bevolking “including through the individual persecution of draft evaders and deserters and the collective punishment of their families and communities”. Hij verwijst naar *giffa*’s in steden en dorpen in het hele land om dienstplichtontduikers op te sporen.¹⁹⁹

Cedoca vraagt in juni 2024 aan een aantal contacten of er midden 2024 nog steeds sprake is van een situatie van verhoogde mobilisatie in Eritrea. Op die vraag antwoordt een militaire bron per e-mail op 2 juli 2024 het volgende:

“Er is geen verdere informatie over een mobilisatie in ERI op dit moment. De laatste informatie over mobilisatie proces dateert van eind 2022. [...] In de huidige situatie van wantrouwen tussen

¹⁹² Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁹³ “It were young people mainly. I did not see older people being mobilized. I heard many girls were dropping out of school, to go in hiding.”: Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

¹⁹⁴ Awate, 09/12/2022, [url](#)

¹⁹⁵ Diplomatieke bron A, e-mail, 21/12/2022

¹⁹⁶ HRW, 09/02/2023, [url](#)

¹⁹⁷ Le Monde, 10/02/2023, [url](#)

¹⁹⁸ USDoS, 23/04/2024, [url](#)

¹⁹⁹ UNHRC, 04/05/2024, pp. 2, 7, [url](#)

ERI en ETH, en gezien de interne conflicten in ETH waar ERI zou een invloed hebben, blijven de ERI troepen in alert.”²⁰⁰

Twee academische onderzoekers op Eritrea wijzen in een telefoongesprek met Cedoca op 10 juli 2024 op de mentaliteit van staat van beleg in het land:

“ICG talked about the siege state in an article of 2013. I think that covers it very well. The country always feels under siege by something or someone, it is never at peace. That mentality drives everything. And it has been reinvigorated recently.”²⁰¹

Diezelfde academische onderzoekers geven mee dat de mobilisatie niet gestopt is na de oorlog:

“Mobilization in a sense has not stopped, it is the same kind of round-ups that we have seen before where you need your movement papers, you need to justify presence in a town or area. If you are not where you are supposed to be, that has consequences.”²⁰²

Wel stellen ze dat de druk die hun contactpersonen ervaarden gedurende de oorlog is afgenomen:

“From the communications with people in Asmara that I had in the last few months, there seems to be less of a general pressure cooker, but these people with whom I am in contact, they are all in some way - through family or occupation - not being mobilized at this point of time.”²⁰³

Gevraagd over welke profielen het dan gaat, specificeren de academische onderzoekers het volgende:

“Women with young kids, my friends with young kids in Asmara never voiced any concern about themselves being mobilized. Also people with high education, some individuals who have shops – having a shop points to a special status anyways, few professional athletes.”²⁰⁴

Verschillende contactpersonen die Cedoca ontmoette tijdens de FFM in Eritrea geven aan dat er tijdens een korte periode na het einde van de oorlog (november 2022) nog *giffa's* waren. Zo vertelt diplomatieke bron I dat de nationale mobilisatie stopt in december 2022.²⁰⁵ Diplomatieke bron F zegt dat er een aantal weken na het vredesakkoord bussen met mensen terugkeerden naar de hoofdstad. De bron voegt toe dat er maanden na het tekenen van het CoHA nog militieleden mensen tegenhielden in de straten van Asmara en hen om documenten vroegen die hun aanwezigheid rechtvaardigden.²⁰⁶ Een derde diplomatieke bron (G) stelt in maart 2023 getuige te zijn geweest van de laatste *giffa* in Asmara,²⁰⁷ waarna de bron er geen meer gezien heeft en niet meer over *giffa's* gehoord heeft in de hoofdstad. Bron G voegt toe:

“All of a sudden the taxi drivers were released from the front and came back to the city. Other also gradually came back. People gradually returned to the city, in busses, in summer 2023.”²⁰⁸

²⁰⁰ Europese militaire bron in Addis Abeba, e-mail, 02/07/2024

²⁰¹ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁰² Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁰³ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁰⁴ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁰⁵ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁰⁶ “In the weeks following the peace agreement, there were trucks with soldiers returning. [...] After the Pretoria Agreement of November 2022, months after even, there were still militia in the street, stopping people and checking their document. If you are stopped you have to be able to show a release paper, but no one has that, or a circulation permit. If you do not have the correct document, you get jailed for months, then national service status is checked.”: Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁰⁷ Diplomatieke bron G, e-mail, 15/05/2025; Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de missie van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁰⁸ Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

Op de vraag of en wanneer de mobilisatie die startte in de context van de Tigray-oorlog tot een einde gekomen is, antwoordt diplomatieke bron H: "It's very difficult, there are seasonal mobilizations that have nothing to do with war, but are meant to temporarily increase the workforce."²⁰⁹

Diplomatieke bron D haalt aan dat er in de periode na het CoHA sporadische berichten rondgaan over mobilisaties, gebaseerd op geruchten dat mensen zich moeten melden bij mobilisatiecentra.²¹⁰

Op de vraag of de bronnen een blijvende impact zien van de mobilisatie op het leven in Asmara, antwoordt bron I dat de mobilisatie geen blijvende impact had op Asmara na afloop. Deze bron heeft horen vertellen dat gewonden voornamelijk werden verzorgd in een hospitaal in Keren.²¹¹ Ook bron F geeft aan geen impact te zien in de hoofdstad: "Asmara was maybe not affected that much by those casualties, the ones more educated in Asmara were not the ones who were sent to the front. The ones who died are maybe rather from villages or from the border area."²¹²

Op 18 februari 2025, een tweetal weken na de FFM van Cedoca in Eritrea, bericht Human Rights Concern – Eritrea (HRC-Eritrea) onder de titel *Eritrea Orders Nationwide Military Mobilization, Raising Fears of Renewed Conflict* dat de Eritrese regering een richtlijn heeft uitgevaardigd aan alle regionale overheden om burgers jonger dan 60 jaar te registreren en te mobiliseren voor militaire opfrustraining. Deze maatregel omvat gedemobiliseerde dienstplichtigen. Ook getrouwde vrouwelijke dienstplichtigen en dienstplichtigen met kinderen krijgen het bevel terug te keren naar hun respectievelijke militaire eenheden, aldus HRC-Eritrea. Nog volgens het bericht is het personen jonger dan 50 jaar verboden het land te verlaten.²¹³ Cedoca heeft HRC-Eritrea aangeschreven met de vraag naar een kopie van de richtlijn. HRC-Eritrea antwoordt per mail op 4 maart 2025 het volgende:

"In Eritrea, Directives are given mostly verbally. If issued in writing, they are kept confidential and for internal use only. The state media do not publish such information. There is no independent media, no general assembly (last convened in February 2002, 23 years ago), and no transparency. Our information comes from credible sources inside Eritrea."²¹⁴

Een paar dagen na het bericht van HRC-Eritrea, meldt ook BBC Tigrinya de oproep van reservisten voor militaire training. BBC schrijft dat volgens de richtlijn burgers jonger dan 60 jaar die in het Eritrese leger hebben gediend verplicht zijn zich te registreren en een training te volgen. Ook is het voor burgers jonger dan 50 jaar verboden het land te verlaten zonder de toestemming van de bevoegde overheidsinstantie. Inwoners van de stad Asmara verklaren aan BBC Tigrinya dat dit bevel van de Eritrese regering niet officieel is aangekondigd. Deze oproep tot training, die de Eritrese regering naar de regionale besturen heeft gestuurd en via de *kebeles* wordt uitgevoerd, beveelt militairen²¹⁵ terug te keren naar hun eenheden en beveelt dat andere burgers van het land die in verschillende sectoren werkzaam zijn strikt worden gecontroleerd wanneer zij het land verlaten. Tijdens bijeenkomsten krijgen de Eritrese burgers informatie over de huidige situatie in de *kebeles*, waaruit blijkt dat ook vrouwen opgeroepen kunnen worden voor militaire training. Betreffende het verbod om het land te verlaten, bericht BBC Tigrinya dat overheidsmedewerkers jonger dan 70 jaar, net als voormalige

²⁰⁹ Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron H, e-mail, 01/05/2025, Asmara

²¹⁰ "After the Pretoria agreement, there have been scarce reports of mobilizations, based on rumors. People would have to report to mobilization centers.": Diplomatieke bron D, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara.

²¹¹ "I have not noticed an impact, not heard about an impact.": Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²¹² Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²¹³ HRC-Eritrea, 18/02/2025, [url](#)

²¹⁴ HRC-Eritrea, e-mail, 04/03/2025

²¹⁵ Het is uit de Google Translate-vertaling moeilijk af te leiden of het hier gaat over dienende militairen, dan wel over andere personen in de militaire dienstplicht en/of reservisten.

militairen die voor hun 60ste uit het leger zijn ontslagen, een ondersteuningsbrief van het People's Army Office²¹⁶ moeten voorleggen wanneer zij het land willen verlaten. Volgens de nieuwe richtlijn is het vrouwen jonger dan 50 jaar verboden het land te verlaten.²¹⁷

Internationale media en denktanks maken in navolging van deze berichten gewag van een nationale militaire mobilisatie in Eritrea in februari 2025.²¹⁸

Cedoca vraagt na het verschijnen van deze berichten en tijdens de redactie van deze COI Focus aan een aantal contactpersonen die het gesproken heeft tijdens de FFM in Eritrea informatie over de gebeurtenissen in Asmara. Alle aangeschreven bronnen antwoorden dat er geen mobilisatie gaande is in de stad, maar dat het over periodieke trainingen en opfriscursussen gaat.²¹⁹ Bron K schrijft: "February mobilization – there was no such thing [...]. There was regular refresher training for some categories."²²⁰ Ook bron H zegt dat het gaat om routinetrainingen, en niet over een mobilisatie:

"Our assessment from February is that some units were called to undertake routine training. This information was later exaggerated from sources in Addis and the UK. We did not see, or experience, mobilisation in Asmara. That is not to say it didn't happen elsewhere. In 2022, we saw embassy staff and guards taken. I am not aware of any embassies experiencing this in February. In 2022, they were not rumours. This time, they were. That's the difference. Exit visas were temporarily suspended at the same time but resumed only a few weeks later."²²¹

Betreffende het uitreisverbod geeft bron F aan dat er tijdelijk geen uitreisvisa werden uitgereikt, maar dat dit eind februari 2025 wel weer het geval was.²²²

2.2.3. Demobilisatie na het CoHA

Cedoca vond geen informatie over demobilisatie in de nasleep van het CoHA. Geen van de door Cedoca geraadpleegde bronnen heeft hierover informatie opgevangen.²²³ Ook het rapport van de speciale VN-rapporteur voor Eritrea vermeldt niets over demobilisatie.²²⁴ Bronnen van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, aangehaald in het Ambtsbericht voor Eritrea van december 2023, geven aan niet op de hoogte te zijn van formele demobilisaties in Eritrea. De overheid zou hierover niet formeel hebben gecommuniceerd. Een andere anonieme bron deelde het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken mee dat er in Eritrea sinds het ondertekenen van het CoHA minder media-aandacht was voor het conflict en dat er wel demobilisaties plaatsvonden, maar op kleine schaal.²²⁵

Twee academische onderzoekers zeggen tijdens een telefoongesprek met Cedoca in juli 2024 dat er naar hun weten geen demobilisatie heeft plaatsgevonden:

"There has not been any demobilization. There are breaks, where people go home sometimes. There has not been any demobilization before – why would they do it now in this context? As far as my knowledge goes, there has been no formal demobilization and I do not consider it in the

²¹⁶ Mogelijk gaat het hier over de People's Militia.

²¹⁷ BBC Tigrinya, 21/02/2025, [url](#)

²¹⁸ Reuters, 14/03/2025, [url](#); Al Jazeera, 25/03/2025, [url](#); ECFR, 17/04/2025, [url](#); Clingendael, 06/03/2025, [url](#)

²¹⁹ Diplomatieke bron K, e-mail, 01/05/2025; Diplomatieke bron J, e-mail, 21/02/2025; Diplomatieke bron F, e-mail, 24/02/2025; Diplomatieke bron H, e-mail, 29/04/2025

²²⁰ Diplomatieke bron K, e-mail, 01/05/2025

²²¹ Diplomatieke bron H, e-mail, 29/04/2025

²²² Diplomatieke bron F, e-mail, 24/02/2025

²²³ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024; Onderzoeker op de Hoorn van Afrika, berichten via sociale media, 19/06/2024

²²⁴ UNHRC, 04/05/2024, [url](#)

²²⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 16, [url](#)

future. [...] The government has not yet informed the families of the martyrs – the people who died in the war – they can only make assumptions about whereabouts. Possibly, there is the aspect that the authorities do not want to demobilize and bring people back home because these people will tell their families what has happened, who has died. The authorities want to contain that information. The fact that the authorities don't send them back home is a strategy to keep the high number of casualties out of the public eye.”²²⁶

Diplomatieke bron D stelt dat velen die tijdens de campagne gemobiliseerd zijn nog steeds in dienst zijn en mogelijk vast zitten op het terrein, wat problemen veroorzaakt voor de families van deze personen.²²⁷ Dat is ook het vermoeden van diplomatieke bron H: “That is my assumption – tensions are high, maybe if you were at the front during the war, you are probably not in Asmara at this point in time.”²²⁸ In een e-mail verduidelijkt bron H dat “people at the border are unlikely to have returned back to their homes at all.”²²⁹

2.2.4. Mobilisatie van terugkeerders

Dit hoofdstuk gaat in op het risico op mobilisatie na terugkeer. Zonder in detail te treden over de voorwaarden om het land legaal te verlaten, geeft Cedoca mee dat er voor Eritrese burgers heel wat restricties bestaan om het land te kunnen verlaten. Eritreeërs dienen een uitreisvisum te bekomen, maar verschillende bronnen wijzen erop dat de vereisten voor het verkrijgen van zowel paspoorten als uitreisvisa inconsistent en niet transparant zijn. Velen verlaten het land dan ook via illegale kanalen.²³⁰

De overheid weigert burgers vaak paspoorten en uitreisvisa omdat ze hun militaire dienst, nationale dienst of militieplicht niet hebben vervuld, inkomstenbelasting niet hebben betaald, of om willekeurige of onuitgesproken redenen.²³¹ Om een uitreisvisum te verkrijgen, moeten Eritreeërs kunnen aantonen dat ze de dienstplicht hebben vervuld of dat ze daarvoor officieel zijn vrijgesteld. Volgens het EASO-rapport van 2016 moeten ze ook een reden opgeven voor hun vertrek. Zo zijn reizen naar het buitenland voor medische behandelingen die in Eritrea niet mogelijk zijn, studies in het buitenland en het bijwonen van sportevenementen of conferenties toegestane redenen, aldus de autoriteiten.²³²

De Zwitserse COI-dienst en EASO schrijven in 2019 dat in tegenstelling tot leden van de nationale dienst het voor leden van het Volksleger over het algemeen niet verboden is om naar het buitenland te reizen of een uitreisvisum te verkrijgen. Ze hebben hiervoor wel toestemming nodig van hun zonecommandant. Deze is soms moeilijk te verkrijgen of kan alleen via persoonlijke contacten worden bekomen, aldus beide bronnen.²³³ Tijdens de FFM in Eritrea vroeg Cedoca verschillende gesprekspartners of het mogelijk is voor personen binnen het Volksleger om het land te verlaten. Twee bronnen (Eritrese bron B en diplomatieke bron H) halen aan dat leden van het Volksleger toegang hebben tot paspoorten en kunnen reizen. Een derde bron, diplomatieke bron I, zegt hierover dat de militiecommandant moet bevestigen met een getekende verklaring dat de persoon niet nodig is:

“It is difficult for everybody over age of 5 to get a passport and an exit-visa. It is more difficult for men because they are in the militia. It's gender and age specific. In case of medical problems,

²²⁶ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²²⁷ “ [...] many are still mobilized or stuck in the field, which poses a problem for the families.”: Diplomatieke bron D, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²²⁸ Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron H, e-mail, 01/05/2025, Asmara

²²⁹ Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²³⁰ USDoS, 24/06/2024, [url](#); EASO, 09/2019, pp. 42-52, [url](#)

²³¹ USDoS, 24/06/2024, [url](#); SEM, 17/12/2019, [url](#)

²³² EASO, 11/2016, p. 14, [url](#)

²³³ SEM, 17/12/2019, [url](#); EASO, 09/2019, p. 43, [url](#)

passport and exit-visa is a possibility. Usually, for men to have an exit visa: the militia commander has to sign that they are not needed.”²³⁴

EASO, het huidige EUAA, geeft in haar rapport van september 2019 aan dat een deel van de Eritreeërs die naar hun land terugkeren eerder Eritrese wetten overtreden hebben, met name de proclamatie 24/1992 die regels vastlegt voor het binnenkomen en verlaten van het land, en de proclamatie aangaande nationale dienst vanwege hun desertie of dienstplichtontduiking. Volgens die laatste proclamatie worden registers bijgehouden van personen die in aanmerking komen voor nationale dienst en die het land ontvlucht hebben. Als deze personen niet terugkeren naar Eritrea voor hun 40ste verjaardag en hun verplichte dienst voltooien, riskeren ze tot hun 50ste verjaardag tot vijf jaar gevangenisstraf. Ze verliezen daarnaast het recht om te werken en om land te verwerven. De proclamatie maakt op dit punt geen onderscheid tussen legale en illegale uitreizen.²³⁵ Volgens het rapport zijn een aantal factoren van belang voor de manier waarop de autoriteiten terugkeerders behandelen:

- de manier van terugkeer: vrijwillig of gedwongen²³⁶;
- de manier om Eritrea te verlaten: legaal of illegaal²³⁷;
- het jaar van vertrek uit Eritrea (voor of na de onafhankelijkheid, de grensoorlog met Ethiopië);
- betaling van de 2 % belasting²³⁸ en ondertekening van formulier 4/4.2²³⁹;
- politieke activiteiten in het buitenland: geen, regeringsgezind, regeringsvijandig;
- dienstplicht voorafgaand aan hun vertrek uit Eritrea;
- duur van het verblijf in Eritrea: bezoeker van korte duur of permanent terugkerende persoon;
- persoonlijke contacten bij de verantwoordelijke autoriteiten;
- en tenslotte, willekeur.²⁴⁰

Vrijwillige en gedwongen terugkeer

Personen die terugkeren naar Eritrea en nog dienstplichtig zijn, moeten bij aankomst alsnog de dienstplicht vervullen als ze dit nog niet gedaan hebben of niet over een vrijstelling beschikken.²⁴¹ Personen die dienstplichtig zijn en gedwongen terugkeren, riskeren volgens een anonieme bron van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken detentie of verdwijning. Wat er met de persoon

²³⁴ Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²³⁵ EASO, 09/2019, p. 55, [url](#)

²³⁶ Informatie over de behandeling van personen die gedwongen worden teruggestuurd, is schaars en anekdotisch. Voor meer info: EASO, 09/2019, pp. 62-64, [url](#)

²³⁷ Het Ambtsbericht voegt toe dat in 2018, toen de grens tussen Eritrea en Ethiopië gedurende enkele maanden open was, personen die de grens overgingen daarvoor geen paspoort of uitreisvisum nodig hadden. De eerste weken was er bovendien geen enkele controle, en daarna slechts een minimale controle en registratie: Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 05/2022, pp. 54-57, [url](#); Personen die het land verlieten ten tijde van de open grenzen, van juli tot december 2018, beschikken niet over een uitreisstempel of uitreisvisum, noch over enig ander bewijs van legaal vertrek, zoals vooropgesteld in de Eritrese wet (Regulation 4/1992) die nog steeds van toepassing was tijdens de grensopening. Personen die terugkeerden naar Eritrea, nadat ze naar Ethiopië gingen tijdens de grensopening, werden volgens bronnen niet gecontroleerd noch geregistreerd. Velen onder hen, die naar Eritrea terugkeerden na enkele dagen of weken in Ethiopië, kenden dus geen problemen, gezien hun verblijf in Ethiopië niet expliciet gekend was door de Eritrese autoriteiten: Finnish Immigration Service, 20/11/2019, [url](#)

²³⁸ Alle Eritreeërs die in het buitenland verblijven – ongeacht of ze het land legaal of illegaal hebben verlaten – zijn verplicht om 2 % van hun inkomen af te dragen als Rehabilitation and Reconstruction Tax (RRT), in de volksmond bekend als 2 % belasting of diasporabelasting: EASO, 09/2019, pp. 55-56, [url](#)

²³⁹ Eritreeërs die willen terugkeren en de dienstplicht niet hebben vervuld, moeten een formulier 4/4.2 ondertekenen, in de volksmond bekend als *form of repentance* of *letter of regret*, dat de titel Immigration and Citizenship Services Request Form draagt. Ze geven daarbij toe een strafbaar feit te hebben gepleegd en accepteren de daarmee gepaard gaande straf. Dit geldt voor alle Eritreeërs die het land illegaal hebben verlaten zonder de dienstplicht te vervullen. Alleen personen die zijn vrijgesteld van dienstplicht of die hun dienstplicht hebben vervuld, moeten dit formulier niet ondertekenen: EASO, 09/2019, p. 56, [url](#)

²⁴⁰ EASO, 09/2019, p. 55, [url](#)

²⁴¹ EASO, 09/2019, pp. 59-61, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 59, [url](#)

gebeurt zou ook afhangen van de verantwoordelijke commandant, en of de familie de persoon kon vrijkopen, aldus dezelfde bron.²⁴²

Eritrese bron B zegt in een gesprek tijdens de FFM van Cedoca in Eritrea dat illegale vlucht op zich niet bestraft wordt bij terugkeer, maar dat een dienstplichtig persoon die zijn dienst nog niet gedaan heeft, deze wel zal moeten voltooien. Gevraagd of terugkeerders bestraft worden voor hun ontduiking of desertie, antwoordt de bron dat dit niet het geval is. Bron B voegt toe: "They are rehabilitated. Also in case of desertion. After rehabilitation they are sent back to their unit. [...] The rehabilitation is to make you accept reality. It takes about one month."²⁴³ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken geven dan weer aan dat er geen maatregelen of bestraffing volgen bij terugkeer na ontduiking: "Evasion of National Service – almost everyone did that. There is no action against them."²⁴⁴

De contactpersonen die Cedoca aanschreef of waarmee het tijdens de FFM in gesprek ging hebben geen recente informatie over de behandeling van terugkeerders na illegale vlucht of na ontduiking van de dienstplicht of desertie. Over het algemeen is het moeilijk te achterhalen wat de risico's zijn voor personen die terugkeren omdat bronnen niet op de hoogte zijn van personen in dienstplichtige leeftijd die zijn teruggekeerd. De gekende gevallen van terugkeer zijn beperkt tot de georganiseerde gedwongen terugkeer van een klein aantal personen die geen verblijfsrecht hebben in het land dat hen repatrieert en die er veroordeeld zijn voor een crimineel feit. Er zijn geen lokale of internationale organisaties noch andere instanties die terugkeerders opvolgen na aankomst.²⁴⁵

Terugkeerders, ook aanhangers van het regime, zijn net als alle andere Eritrese burgers onderworpen aan willekeur en inconsistente behandelingen die Eritrea eigen zijn.²⁴⁶

Het is onduidelijk hoe autoriteiten een asielaanvraag in het buitenland beoordelen. Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken zeggen daarover in een gesprek met Cedoca: "In principle we believe they are economic migrants".²⁴⁷ Gevraagd wat er met hen gebeurt bij terugkeer, antwoordt een van hen: "Generally, internal security registers them when entering. Then they can go to their village, family."²⁴⁸

Gevraagd naar hun inschatting van het risico bij terugkeer van personen die Eritrea legaal hebben kunnen verlaten met paspoort en uitreisvisa, antwoordt een van de academische onderzoekers het volgende:

"Having a passport and exit visa does not necessarily mean one is exempted from national service. For example academics, they can travel with passport and exit visa. Civil servants can sometimes too – they are not exempted from national service, they are in national service. They are just not sent on the military stream. [...] If that person is on the government radar for the wrong behavior

²⁴² Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 59, [url](#)

²⁴³ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁴⁴ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁴⁵ Diplomatieke bron D, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron E, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; "We have no access to jail. We are not entitled or allowed to do a follow up on returnees. We are sending them back to their country so on what basis could we do a follow up?": Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁴⁶ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 58, [url](#)

²⁴⁷ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁴⁸ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

- for example traveling abroad on a passport and exit visa but asking for asylum -, he would be particularly exposed to risks. A passport and exit visa is not an indicator that you are safe. People try to get a passport and exit visa to be able to travel and ask asylum service abroad, therefore they have to be on good standing with the authorities, it is a gray scale and it should not be confused with loyalty."²⁴⁹

Bovenstaande bronnen tonen dat terugkeerders binnen dienstplichtige leeftijd die hun nationale dienst nog niet hebben voltooid, hoogstwaarschijnlijk hun dienst zullen moeten voltooien na terugkeer naar Eritrea, al dan niet na een straf of rehabilitatie. Eritreeërs die terugkeren maar niet voldoen aan de voorwaarden om de voorkeursstatus voor diasporaburgers te bekomen (zie verder), worden gezien als inwoners van het land en lopen het risico gemobiliseerd te worden in oorlogstijd.

Bezoeken en tijdelijke terugkeer

Volgens cijfers van het Eritrese ministerie van Buitenlandse Zaken uit 2017 reizen jaarlijks gemiddeld zo'n 95.000 Eritreeërs die in het buitenland wonen naar Eritrea, ook Eritreeërs die al tientallen jaren in het buitenland verblijven en andere nationaliteiten hebben verkregen. Korte bezoeken van diasporaleden aan Eritrea onder deze voorwaarden zijn doorgaans niet problematisch.²⁵⁰

Georgia Cole en Milena Belloni wijzen op een verschil tussen permanente en tijdelijke terugkeer. Eritreeërs die voldoen aan een aantal voorwaarden, namelijk een verblijf van twee tot drie jaar buiten Eritrea, de ondertekening van een formele excuusbrief om hun spijt te betuigen voor hun illegale vertrek (formulier 4/4.2²⁵¹) en het afdragen van 2 % van hun inkomen aan de Eritrese regering, kunnen tijdelijk terugkeren als "diaspora citizens".²⁵² Volgens EASO zijn ook een Eritrese identiteitskaart en een internationaal reisdocument nodig om deze voorkeursstatus te verkrijgen van het Department of Immigration and Nationality.²⁵³ De juridische status van diasporaburgers verschilt bij terugkeer naar Eritrea enigszins van die van andere burgers. Zo zijn ze vrijgesteld van de nationale dienstplicht en kunnen ze het land verlaten zonder uitreisvisum. Deze personen kunnen alleen terugkeren naar Eritrea op tijdelijke basis (zes tot twaalf maanden, soms verlengd tot twee of drie jaar²⁵⁴), aangezien een permanente terugkeer hun diasporastatus teniet zou doen waardoor ze opnieuw verplicht zouden zijn tot nationale dienst. Er zijn niet veel gevallen bekend van Eritreeërs van wie de diasporastatus verloopt, mogelijk omdat zij bewust het land verlaten voordat de status vervalst.²⁵⁵

Cole en Belloni argumenteren dat de rechten van Eritreeërs die tijdelijk terugkeren afhankelijk zijn van bepaalde verworven wettelijke rechten en bescherming buiten het land - bijvoorbeeld door verkrijging van een vluchtelingen- of een andere verblijfsstatus -, ook al zijn die onzeker.²⁵⁶ De twee eerder genoemde academische onderzoekers stellen hierover in een telefoongesprek met Cedoca in juli 2024 het volgende:

---

²⁴⁹ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁵⁰ EASO, 09/2019, p. 57, [url](#); Mekonnen D., Yohannes A., 05/2022, [url](#)

²⁵¹ Volgens de Eritrese autoriteiten is het ondertekenen van formulier 4/4.2 weliswaar een schuldbekentenis, maar wordt de straf de facto kwijtgescholden: EASO, 11/2016, p.29, [url](#)

²⁵² Cole en Belloni wijzen hier bijvoorbeeld op Eritreeërs die met hun Eritrese paspoort jarenlang in Saoedi-Arabië gewoond hebben, omdat de autoriteiten in Saoedi-Arabië dit van hen eisten om een werkvergunning te krijgen en er geen mogelijkheid is om asiel aan te vragen in Saoedi-Arabië.

²⁵³ EASO, 09/2019, p. 57, [url](#)

²⁵⁴ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#); Mekonnen D., Yohannes A., 05/2022, [url](#)

²⁵⁵ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#)

²⁵⁶ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#)

"If one comes to the EU and applies for asylum, but is rejected, he cannot get a diaspora status. If he is sent back, he becomes a resident citizen of Eritrea – which is what people we were talking to are trying to avoid, becoming 'one of those' again."²⁵⁷

Ook andere bronnen vermelden dat personen over een geldige verblijfsvergunning of een buitenlands staatsburgerschap dienen te beschikken om aanspraak te maken op de diasporastatus.²⁵⁸ Uit de gesprekken met Eritrese bronnen tijdens de FFM van Cedoca in Eritrea komt naar voor dat vooral de duur van het verblijf in het buitenland van belang is bij de bepaling of iemand al dan niet in dienst moet bij terugkeer. Zo stelt de Eritrese bron B dat een persoon die dienstplichtig is bij vertrek dat niet langer is indien hij of zij meer dan drie jaar in het buitenland verbleven heeft, een verblijfsvergunning heeft, en ook een spijtbrief getekend heeft. Als aan die voorwaarden voldaan is, dan kan de persoon een document aanvragen bij het Department of Immigration and Nationality dat zeven jaar geldig is, door de bron "seven year card" genoemd. In die periode kan de persoon naar believen komen en gaan, aldus bron B. De persoon kan zich niet permanent vestigen in Eritrea, want zou dan opnieuw dienstplichtig worden.²⁵⁹ De twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken verwijzen hiervoor naar de Eritrese migratiewet:

"We have a migration law. For Eritreans to be considered resident abroad, they should stay three years outside Eritrea. [...] If they did not stay three years outside, they are considered residents of Eritrea. They can join family, anything, but are not allowed to exit Eritrea. [...] After three years, there is the ability to go back and forth, they are considered residents of the host country."²⁶⁰

Deze bronnen halen aan dat een verblijfsvergunning in het buitenland niet nodig is, zolang de persoon in kwestie kan aantonen dat hij langer dan drie jaar in het buitenland verbleven heeft.²⁶¹

Het is niet duidelijk vanaf wanneer het verblijf van een persoon met een "seven year card" als permanent wordt gezien. Volgens de Eritrese bron B hangt het af van de oproep voor nationale dienst, die eenmaal per jaar gebeurt, en is er dus geen vaste termijn die bepaalt wanneer een verblijf als permanent beschouwd wordt.²⁶² Volgens de twee vertegenwoordigers van het ministerie voor Buitenlandse Zaken kan een persoon met een "seven year card" tot drie jaar in Eritrea verblijven alvorens opnieuw een inwoner te worden en bijgevolg de privileges verbonden aan het statuut te verliezen. Ze moeten enkel kort de grens oversteken, en daarna kunnen ze terug Eritrea binnen:

"They have to leave at the latest by three years. They can't stay longer than three years. If they do, they are reconsidered resident of Eritrea again. [...] They can cross border and come back."²⁶³

Het voldoen aan de bovengenoemde voorwaarden is geen garantie tegen vervolging.²⁶⁴ Bronnen wijzen op incidenten met bezoekers die worden vastgehouden omdat ze niet in het bezit zijn van een Eritrese identiteitskaart, het formulier 4/4.2 niet getekend hebben, financiële banden hebben met een school waar een opstand plaats gevonden heeft of activiteiten hebben ontplooid in het buitenland die

²⁵⁷ Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024

²⁵⁸ Schweizerische Flüchtlingshilfe, 30/09/2018, [url](#); EASO, 09/2019, p. 57, [url](#)

²⁵⁹ Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Eritrese bron B, e-mail, 07/05/2025

²⁶⁰ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁶¹ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁶² Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara; Eritrese bron B, e-mail, 07/05/2025

²⁶³ Twee vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGVS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara

²⁶⁴ EASO, 09/2019, p. 57, [url](#); Mekonnen D., Yohannes A., 05/2022, [url](#)

worden gezien als antiregeringsgezind.²⁶⁵ Of de voorkeurstatus een garantie biedt tegen mobilisatie, is onduidelijk. Eritrese bron B schrijft in een e-mail van 25 mei 2025 dat diasporaburgers die een “seven year card” hebben niet worden gemobiliseerd in het geval van een nationale mobilisatiecampagne.²⁶⁶ In het algemeen merken bronnen op dat privileges nooit gegarandeerd zijn, gezien de Eritrese context.²⁶⁷

---

²⁶⁵ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 19/12/2023, p. 58, [url](#); EASO, 09/2019, pp. 58-59, [url](#)

²⁶⁶ Eritrese bron B, e-mail, 25/05/2025

²⁶⁷ Cole G., Belloni M., 2022, [url](#)

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Anonieme bron C, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron A, e-mail, 22/12/2022, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron D, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron E, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron F, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron G, e-mail, 15/05/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron G, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron H, e-mail, 29/04/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron H, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron I, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron J, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron K, e-mail, 01/05/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Diplomatieke bron K, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Eritrese bron B, e-mails, 07/05/2025 en 23/05/2025, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Eritrese bron B, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Eritrese bron L, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Europese militaire bron in Addis Abeba, e-mail, 02/07/2024, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Human Rights Concern Eritrea (HRC-Eritrea), een onafhankelijke belangenorganisatie gebaseerd in het Verenigd Koninkrijk (VK) die het opneemt voor de rechten van Eritreeërs wereldwijd, e-mail, 04/05/2025, eritrea.facts@gmail.com

National Confederation of Eritrean Workers, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

National Union for Eritrean Women, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Onderzoeker op de Hoorn van Afrika, berichten via sociale media, 19/06/2024, 21/06/2024, 24/06/2024 en 02/07/2024, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Plaut M., journalist gespecialiseerd in de Hoorn van Afrika en Zuidelijk Afrika en Fellow aan het Institute of Commonwealth Studies, telefoongesprek, 16/12/2022; e-mail, 18/06/2024, martin.plaut10@gmail.com

Twee academische onderzoekers met expertise op Eritrea, telefoongesprek, 10/07/2024, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Vertegenwoordigers van het Eritrese ministerie voor Buitenlandse Zaken, gesprek tijdens de FFM van het CGRS naar Eritrea, 29/01/2025-06/02/2025, Asmara, identiteit niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Geschreven en audiovisuele bronnen

Addis Standard (Gebrekristos M.), *Feature: A year after Pretoria peace agreement, challenges persist in rehabilitation of Tigray's ex-fighters*, 31/10/2023, <https://addisstandard.com/feature-a-year-after-pretoria-peace-agreement-challenges-persist-in-rehabilitation-of-tigrays-ex-fighters/> [geraadpleegd op 15/03/2024]

Addis Standard (Lefort R.), *Opinion: Why war in northern Ethiopia and Eritrea is unlikely - for now*, 09/08/2025, <https://addisstandard.com/opinion-why-war-in-northern-ethiopia-and-eritrea-is-unlikely-for-now/> [geraadpleegd op 23/08/2025]

Addis Standard, *News: AU monitoring team conducts second visit in predominantly Eritrea-controlled Gulemekeda district, Zalambessa town*, 06/04/2024, <https://addisstandard.com/au-monitoring-team-conducts-second-visit-in-predominantly-eritrea-controlled-gulemekeda-district-zalambessa-town> [geraadpleegd op 26/04/2024]

Addis Standard, *News: Eritrean Afar National Congress says ready armed struggle from Ethiopia, opens office in Semera*, 30/07/2025, <https://addisstandard.com/eritrean-afar-national-congress-opens-office-in-semera-declares-readiness-for-armed-struggle-from-ethiopia/> [geraadpleegd op 04/09/2025]

Addis Standard, *News: Ethiopia accuses Eritrea, TPLF faction, and armed groups of plotting rainy season 'major offensive', decries 'territorial occupation'*, 04/07/2025, <https://addisstandard.com/ethiopia-accuses-eritrea-tplf-faction-and-armed-groups-of-plotting-rainy-season-major-offensive-decries-territorial-occupation/> [geraadpleegd op 04/09/2025]

Addis Standard, *News: Tigray interim admin, Simret Party trade accusations over deadly border attack*, 01/08/2025, <https://addisstandard.com/tigray-interim-admin-simret-party-trade-accusations-over-deadly-border-attack/> [geraadpleegd op 04/09/2025]

Africa Confidential, *Addis Ababa and Tigray sign an uneasy truce*, 03/11/2022, https://www.africa-confidential.com/article/id/14175/Addis_Ababa_and_Tigray_sign_an_uneasy_truce [geraadpleegd op 22/06/2023]

African Arguments (Kheir Omer M.), *Eritrea at 33: Exporting internal strife, navigating regional tensions and steadily looking East*, 21/06/2024, <https://africanarguments.org/2024/06/eritrea-at-33-exporting-internal-strife-navigating-regional-tensions-and-steadily-looking-east/> [geraadpleegd op 29/04/2025]

Al Jazeera (Zelalem Z.), *What stagnated the Ethiopia peace process?*, 18/09/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/9/18/what-stagnated-the-ethiopia-peace-process> [geraadpleegd op 16/12/2022]

Al Jazeera, *Are Ethiopia and Eritrea hurtling towards war?*, 25/03/2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/3/25/are-ethiopia-and-eritrea-on-the-brink-of-war> [geraadpleegd op 15/05/2025]

- Al Jazeera, *Somalia, Ethiopia agree on compromise to end tension, Turkish leader says*, 12/12/2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/12/12/somalia-ethiopia-agree-on-compromise-to-end-tension-turkish-leader-says> [geraadpleegd op 29/04/2025]
- Al Jazeera, *Why Ethiopia's Tigray could be on the brink of another conflict*, 25/08/2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/8/25/why-ethiopias-tigray-could-be-on-the-brink-of-another-conflict> [geraadpleegd op 02/09/2025]
- Associated Press (AP), *Eritrean troops are accused of abducting farmers and stealing livestock in Ethiopia's Tigray*, 02/02/2024, <https://apnews.com/article/ethiopia-tigray-eritrean-troops-abducting-farmers-livestock-bd11f55a42b4705a2da5c01afbd7cc74> [geraadpleegd op 15/03/2024]
- Awate, *Searches, Arrests, and Tension in Eritrea*, 09/12/2022, <https://awate.com/searches-arrests-and-tension-in-eritrea/> [geraadpleegd op 15/12/2022]
- Awate, *Severe Anxiety Attacks Eritreans*, 30/10/2022, <https://awate.com/severe-anxiety-attacks-eritreans/> [geraadpleegd op 15/12/2022]
- Awate, *War-Caused Friction Among Eritreans*, 01/11/2022, <https://awate.com/war-caused-friction-among-eritreans/> [geraadpleegd op 15/12/2022]
- BBC (de Waal A.), *Ethiopia PM Abiy Ahmed eyes Red Sea port, inflaming tensions*, 08/11/2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-67332811> [geraadpleegd op 15/03/2024]
- BBC (de Waal A.), *Ethiopia PM Abiy Ahmed eyes Red Sea port, inflaming tensions*, 08/11/2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-67332811> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- BBC Tigrinya, *ኢርትራ ዮቅድሞ ሠራዊት አባላትን ለሥልጣና ስትጠራ ዜጎች ከአገር የሚወጡበትን መንገድ አጠቃቅች* [Eritrea calls up former army members for training, but keeps citizens out of the country] [vertaling via Google Translate], 21/02/2025, <https://www.bbc.com/amharic/articles/c4g05y33k13o> [geraadpleegd op 29/04/2025]
- BBC, *Eritreans hunted down as military call-up intensifies over Ethiopia's Tigray war*, 12/10/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-63208353> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- BBC, *Eritrea's mass mobilisation amid Ethiopia civil war*, 16/09/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-62927781> [geraadpleegd op 16/12/2022]
- Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report Eritrea*, 2024, https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2024_ERI.pdf [geraadpleegd op 26/05/2025]
- Central Intelligence Agency (CIA) – United States of America, *The World Factbook. Eritrea : Military and Security*, s.d., <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/eritrea/#military-and-security> [geraadpleegd op 19/12/2022]
- Clingendael, *A dangerous frenemy: Averting a showdown between Eritrea and Ethiopia*, 06/03/2025, <https://www.clingendael.org/publication/dangerous-frenemy-averting-showdown-between-eritrea-and-ethiopia> [geraadpleegd op 15/05/2025]
- Cole G., Belloni M., *Return and Retreat in a Transnational World: Insights from Eritrea*, 2022, <https://refuge.journals.yorku.ca/index.php/refuge/article/view/40849> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Connell D., *Against All Odds. A Chronicle of the Eritrean Revolution*, New Jersey: Red Sea Press Inc., 2021.
- Connell D., Killion T., *Historical dictionary of Eritrea*, Maryland: Scarecrow Press Inc., 2019.
- Eritrea Hub (Plaut M.), *Empty village streets and hyenas eating the dead: The price of Eritrea's involvement in the Tigray war*, 19/10/2022, <https://eritreahub.org/empty-village-streets-and-hyenas-eating-the-dead-the-price-of-eritreas-involvement-in-the-tigray-war> [geraadpleegd op 16/12/2022]
- Eritrea Hub (Plaut M.), *Eritrea's mass mobilisation for a "final offensive" in the Tigray war*, 28/01/2021, <https://eritreahub.org/eritreas-mass-mobilisation-for-a-final-offensive-in-the-tigray-war> [geraadpleegd op 19/12/2022]

Eritrea Hub, *A year after Prime Minister Abiy promised Eritrean troops would leave Tigray they are still there*, 25/03/2022, <https://eritreahub.org/a-year-after-prime-minister-abiy-promised-eritrean-troops-would-leave-tigray-they-are-still-there> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Eritrea, *Penal Code of Ethiopia 1957 / Eritrean Transitional Penal Code*, 15/09/1991, <https://www.refworld.org/legal/legislation/natlegbod/1957/en/63603> [geraadpleegd op 09/07/2024]

Eritrean Gazette, *Proclamation on National Service No. 82/1995*, 23/10/1995, <https://www.refworld.org/legal/legislation/natlegbod/1995/en/32119> [geraadpleegd op 09/07/2024]

Ethiopia Insight (Atsbeha E.), *The Battle for Tigray*, 10/04/2025, <https://www.ethiopia-insight.com/2025/04/10/the-battle-for-tigray/> [geraadpleegd op 29/04/2025]

Ethiopia Insight, *Four years later, Tigray is unrecognizable*, 30/01/2024, <https://www.ethiopia-insight.com/2024/01/30/four-years-later-tigray-is-unrecognizable/> [geraadpleegd op 15/03/2024]

Ethiopia Observer, *"Securing Red Sea access vital for Ethiopia's survival," Abiy Ahmed*, 15/10/2023, <https://www.ethiopiaobserver.com/2023/10/15/securing-red-sea-access-vital-for-ethiopias-survival-abiy-ahmed/> [geraadpleegd op 09/07/2024]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 261*, 05/09/2022, [Situation Report EEPA Horn No. 261 - 05 September 2022](#) [geraadpleegd op 16/12/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 282*, 04/10/2022, [Situation Report EEPA Horn No. 282 - 04 October 2022](#) [geraadpleegd op 16/12/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 288*, 12/10/2022, [Situation Report EEPA Horn No. 288 - 12 October 2022](#) [geraadpleegd op 16/12/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 273*, 21/09/2022, [Situation Report EEPA Horn No. 273 - 21 September 2022](#) [geraadpleegd op 16/12/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 54*, 13/01/2021, <https://www.eepa.be/wp-content/uploads/2020/11/Situation-Report-EEPA-Horn-No.-54-13-January-2021.pdf> [geraadpleegd op 04/01/2023]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 111*, 25/03/2021, <https://www.eepa.be/wp-content/uploads/2020/11/Situation-Report-EEPA-Horn-No.-111-25-March-2021.pdf> [geraadpleegd op 20/12/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa No. 325*, 06/12/2022, [Situation Report EEPA Horn No. 325- 06 December, 2022.docx](#) [geraadpleegd op 16/12/2022]

European Asylum Support Office (EASO), *Eritrea. National service and illegal exit*, 11/2016, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/COI-%20Eritrea-Dec2016_LR.pdf [geraadpleegd op 09/07/2024]

European Asylum Support Office (EASO), *Eritrea: National service, exit and return*, 09/2019, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2019_EASO_COI_Eritrea_National_service_exit_and_return.pdf [geraadpleegd op 09/07/2024]

European Council on Foreign Relations (ECFR), *Back from the brink: How European support could prevent another Ethiopia-Eritrea war*, 17/04/2025, <https://ecfr.eu/article/back-from-the-brink-how-european-support-could-prevent-another-ethiopia-eritrea-war/> [geraadpleegd op 15/05/2025]

European Union Agency for Asylum (EUAA), *COI Query: Eritrea. Conditions regarding the civilian branch of the national service, including for women, 1 January 2021-1 March 2022*, 11/05/2022, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_03_Q17_EUAA_COI_Query_Response_Eritrea_national_service.pdf [geraadpleegd op 15/05/2025]

Finnish Immigration Service, *Eritrea : Fact-finding mission to Ethiopia in May 2019*, 20/11/2019, <https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/Eritrea-FFM-May-20191.pdf> [geraadpleegd op 09/07/2024]

- Foreign Affairs (de Waal A., Gebrehiwot Berhe M.), *Ethiopia Back on the Brink*, 08/04/2024, <https://www.foreignaffairs.com/ethiopia/ethiopia-back-brink> [geraadpleegd op 26/04/2024]
- Foreign Affairs (Gebrehiwot Berhe M., de Waal A.), *Ethiopia's Tigray Temptation*, 05/08/2025, <https://www.foreignaffairs.com/ethiopia/ethiopias-tigray-temptation> [geraadpleegd op 04/09/2025]
- Foreign Policy (Berhane D.), *Ethiopia Could Still Avert the Next War With Eritrea*, 02/09/2025, <https://foreignpolicy.com/2025/09/02/ethiopia-eritrea-tigray-war-pretoria-agreement/> [geraadpleegd op 04/09/2025]
- Foreign Policy (Kheir Omer M.), *Are Ethiopia and Eritrea on the Path to War?*, 07/11/2023, <https://foreignpolicy.com/2023/11/07/ethiopia-eritrea-war-tplf/> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Foreign Policy (Omer M.K.), *How Eritrea Could Derail the Ethiopian Peace Deal*, 10/11/2022, <https://foreignpolicy.com/2022/11/10/how-eritrea-could-derail-the-ethiopian-peace-deal/> [geraadpleegd op 15/12/2022]
- Gebrehiwot Berhe M., *Disarmament, Demobilization and Reintegration in Tigray: An element in a national DDR/SSR program or a compassionate humanitarian need for returning combatants in Tigray region?*, 08/2023, <https://peacerep.org/wp-content/uploads/2023/10/DDR-in-Tigray-Memo-20230829.pdf> [geraadpleegd op 26/04/2024]
- Health Cluster/World Health Organization (WHO), *About us*, s.d., <https://healthcluster.who.int/about-us> [geraadpleegd op 15/05/2025]
- Human Rights Concern – Eritrea (HRCE) [website], s.d., <https://hrc-eritrea.org/> [geraadpleegd op 18/09/2025]
- Human Rights Concern Eritrea (HRC-Eritrea), *Eritrea Orders Nationwide Military Mobilization, Raising Fears of Renewed Conflict*, 18/02/2025, <https://hrc-eritrea.org/eritrea-orders-nationwide-military-mobilization-raising-fears-of-renewed-conflict/> [geraadpleegd op 29/04/2025]
- Human Rights Watch (HRW), *Eritrea: Crackdown on Draft Evaders' Families*, 09/02/2023, <https://www.hrw.org/news/2023/02/09/eritrea-crackdown-draft-evaders-families> [geraadpleegd op 22/06/2023]
- InDepthNews (Tesfa D., van Reisen M.), *Crackdown in Quatit: Arrests and Isolation Deepen Tensions in Southern Eritrea*, 22/08/2025, https://indepthnews.net/crackdown-in-quatit-arrests-and-isolation-deepen-tensions-in-southern-eritrea/#_ftn1 [geraadpleegd op 23/08/2025]
- International Crisis Group (ICG), *Crisis Watch Eritrea*, s.d., <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B0%5D=10&created=&page=1> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- International Crisis Group (ICG), *Eritrea's Long Bitter Feud with Ethiopia's Tigray* [podcast], 09/11/2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/eritrea-ethiopia/eritreas-long-bitter-feud-ethiopias-tigray> [geraadpleegd op 14/06/2024]
- International Crisis Group (ICG), *Ethiopia and Eritrea Slide Closer to War Amid Tigray Upheaval*, 27/03/2025, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopiaeritrea/ethiopia-and-eritrea-slide-closer-war-amid-tigray-upheaval> [geraadpleegd op 29/04/2025]
- International Crisis Group (ICG), *Ethiopia's Ominous New War in Amhara*, 16/11/2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b194-ethiopias-ominous-new-war-amhara> [geraadpleegd op 14/06/2024]
- International Crisis Group (ICG), *Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate*, 02/04/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b171-ethiopias-tigray-war-deadly-dangerous-stalemate> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Irob Anina Civil Society, *Statement in Response to Eritrea's Consistent Denial of its Presence in Ethiopia's Tigray Region and Illegal Occupation of parts of Tigray*, 09/03/2024, <https://iobanina.org/press-releases/statement-in-response-to-eritrean-embassy-uk> [accessed on 15/03/2024]

- Kibreab G., *The Open-Ended Eritrean National Service: The Driver of Forced Migration*, 15-16/10/2014, https://www.ecoi.net/en/file/local/1282042/90_1416473628_gaim-kibreab-the-open-ended-eritrean-national-service-the-driver-of-forced-migration.pdf [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Konrad Adenauer Stiftung (KAS), *Regional Powerplay in the Red Sea: The Geopolitical Implications of Egypt's Involvement in Somalia*, 30/03/2025, <https://www.kas.de/documents/23957688/35066221/Battle+for+Somalia+and+the+Red+Sea.pdf/ad2fb89a-3000-d2d0-e66e-b34e95ec2f7c?version=1.0&t=1743161005853> [geraadpleegd op 29/04/2025]
- Landinfo, *Eritrea: Mobilisering til krigen i Etiopia* [Eritrea: Mobilisatie voor de oorlog in Ethiopië] [vertaling via Google Translate], 22/02/2023, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/02/Eritrea-respons-Mobilisering-til-krigen-i-Etiopia-22022023.pdf> [geraadpleegd op 22/06/2023]
- Landinfo, *National Service*, 2016, https://landinfo.no/asset/3382/1/3382_1.pdf [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Le Monde, « *Le Tigré est revenu quarante ans en arrière* » : comment la guerre en Ethiopie a mis la région à genoux, 31/05/2022, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2022/05/31/le-tigre-est-revenu-quarante-ans-en-arriere-comment-la-guerre-en-ethiopie-a-mis-la-region-a-genoux_6128354_3212.html [geraadpleegd op 05/07/2022]
- Le Monde, *En Erythrée, une répression acharnée contre les déserteurs et leurs proches*, 10/02/2023, https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2023/02/10/in-eritrea-the-authorities-punish-the-relatives-of-military-deserters_6015087_124.html [geraadpleegd op 18/08/2023]
- martinplaut.com, *Eritrea's active opposition: the rise of Brigade N'Hamedu*, 19/12/2023, <https://martinplaut.com/2023/12/19/eritreas-active-opposition-the-rise-of-brigade-nhamedu/> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Mekonnen D., Yohannes A., *Voraussetzungen und rechtliche Auswirkungen des eritreischen Diaspora-Status* [Vereisten en juridische implicaties van de Eritrese diasporastatus], 05/2022, https://www.proasyl.de/wp-content/uploads/Gutachten-Diasporastatus_Mekonnen_Yohannes_dt_09_2022.pdf [geraadpleegd op 18/09/2025]
- Migrationsverkets - Zweden, *Eritrea - Folkarmén (version 2.0)* [Eritrea - Volksleger] [vertaling via Google Translate], 29/06/2021, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45666> [geraadpleegd op 15/05/2025]
- Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, *Algemeen ambtsbericht Eritrea december 2023*, 19/12/2023, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2023/12/18/algemeen-ambtsbericht-eritrea-december-2023> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Ministry of Information, Eritrea (@shabait), *Keynote Address by President Isaias Afwerki on the Occasion of the 34th Independence Anniversary Asmara, 24 May 2025* [...] [X post], 24/05/2025, <https://x.com/shabait/status/1926345095177003194> [geraadpleegd op 04/09/2025]
- Permanent Court of Arbitration, *Eritrea-Ethiopia Boundary Commission*, s.d., <https://pca-cpa.org/en/cases/99/> [geraadpleegd op 26/04/2024]
- Permanent Court of Arbitration, *Eritrea-Ethiopia Boundary Commission*, s.d., <https://pca-cpa.org/en/cases/99/> [accessed on 26/04/2024]
- Plaut M., *President Isaias and PM Abiy divorce. War is likely: It is just a matter of timing*, 31/10/2023, <https://martinplaut.com/2023/10/31/president-isaias-and-pm-abiy-divorce-war-is-likely-it-is-just-a-matter-of-timing/> [geraadpleegd op 09/07/2024]
- Plaut M., Vaughan S., *Understanding Ethiopia's Tigray war*, London: Hurst, 2023.
- Reuters, *Ethiopia and Eritrea on path to war, Tigray officials warn*, 13/03/2025, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-eritrea-path-war-tigray-officials-warn-2025-03-13/> [geraadpleegd op 29/04/2025]

Reuters, *Exclusive: U.S. says reports of Eritrean troops in Ethiopia's Tigray are 'credible'*, 11/12/2020, <https://www.reuters.com/article/ethiopia-conflict-eritrea-usa-exclusive-idUSKBN28L06R> [geraadpleegd op 20/12/2022]

Reuters, *Explainer: Why are Ethiopia and Eritrea on the brink of a possible war?*, 14/03/2025, <https://www.reuters.com/world/africa/why-are-ethiopia-eritrea-brink-possible-war-2025-03-14/> [geraadpleegd op 15/05/2025]

Rift Valley Institute (RVI), Peace Research Facility (PRF) (Sintayehu F.), *Understanding Ethiopia – Eritrea Relations Since 2018*, 06/2024, <https://riftvalley.net/wp-content/uploads/2024/06/Understanding-Ethiopia-and-Eritrea-update-1.pdf> [geraadpleegd op 14/06/2024]

Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Eritrea: Reflexverfolgung, Rückkehr und «Diaspora-Steuer»* [Eritrea: Vervolging van familieleden, terugkeer en diaspora taks], 30/09/2018, https://www.fluechtlingshilfe.ch/fileadmin/user_upload/Publikationen/Herkunftslaenderberichte/Afrika/Eritrea/180930-eri-reflexverfolgung-rueckkehr-diasporasteuer-de.pdf [geraadpleegd op 15/05/2025]

Shabait, *Eritrea rejects the Statement made by the UN Assistant Secretary-General for Human Rights*, 15/03/2024, <https://shabait.com/2024/03/15/eritrea-rejects-the-statement-made-by-the-un-assistant-secretary-general-for-human-rights/> [geraadpleegd op 04/09/2025]

Shabait, *Sawa: A Rite of Passage*, 19/07/2022, <https://shabait.com/2022/07/19/sawa-a-rite-of-passage/> [geraadpleegd op 09/07/2024]

Staatssekretariat für Migration (SEM) - Zwitserland, *Focus Eritrea. Volksarmee («Volksmiliz»)* [Focus Eritrea. Volksleger (Volksmilitie)] [vertaling via Google Translate], 17/12/2019, <https://www.sem.admin.ch/dam/sem/de/data/internationales/herkunftslaender/afrika/eri/ERI-volksarmee-d.pdf> [geraadpleegd op 15/05/2025]

Tesfa D., van Reisen M., *The Ximdo Gamble: TPLF-Eritrea Alliance and the Fragile Peace in Tigray and the Horn of Africa*, 21/07/2025, https://www.researchgate.net/publication/394190560_The_Ximdo_Gamble_TPLF-Eritrea_Alliance_and_the_Fragile_Peace_in_Tigray_and_the_Horn_of_Africa [geraadpleegd op 04/09/2025]

Tghat (Kebede D.), *The Erasure of Tigrayans and Amharanisation of Western Tigray*, 30/09/2023, <https://tghat.com/2023/09/30/the-erasure-of-tigrayans-and-amharanisation-of-western-tigray/> [geraadpleegd op 26/04/2024]

The Africa Report (Tunbridge G.), *Are Ethiopia, Tigray, and Eritrea preparing for war?*, 22/07/2025, <https://www.theafricareport.com/388438/summer-of-escalation-are-ethiopia-tigray-and-eritrea-preparing-for-war/> [geraadpleegd op 23/08/2025]

The Economist, *A coup attempt in Tigray raises tensions in the Horn*, 20/03/2025, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2025/03/20/a-coup-attempt-in-tigray-raises-tensions-in-the-horn> [geraadpleegd op 04/09/2025]

The Guardian, *'People are under siege': why Ethiopia's war in Tigray isn't over*, 07/08/2023, <https://www.theguardian.com/global-development/2023/aug/07/people-are-under-siege-why-ethiopias-war-in-tigray-isnt-over> [accessed on 26/04/2024]

The Guardian, *Postponement of Tigray peace talks latest blow in Ethiopia's hidden war*, 08/10/2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/08/postponement-of-tigray-peace-talks-latest-blow-in-ethiopias-hidden-war> [geraadpleegd op 16/12/2022]

The Pan African Review (Kheir Omer M.), *Are Eritrea and Ethiopia already at war?*, 14/08/2025, <https://panafricanreview.com/are-eritrea-and-ethiopia-already-at-war/> [geraadpleegd op 23/08/2025]

The Reporter Ethiopia (Endale A.), *Eritrean forces still occupy several woredas and kebeles in Tigray, officials*, 22/04/2023, <https://www.thereporterethiopia.com/33392/> [geraadpleegd op 26/04/2024]

The Reporter Ethiopia (Tekle A.), *Eritrea admits military presence in Badme and disputed territories, denies occupation*, 02/03/2024, <https://www.thereporterethiopia.com/39015/> [geraadpleegd op 26/04/2024]

The Washington Post, *Ethiopian war in Tigray intensifies as government soldiers capture strategic Shire*, 17/10/2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/10/17/ethiopia-tigray-eritrea-war-shire/> [geraadpleegd op 16/12/2022]

Understanding, Measuring and Doing (UMD) Media, *Over 67% of Land under Eritrea's Continued Occupation Violates the 2000 Algiers Agreement and Obstructs the 2022 Pretoria Agreement*, 25/05/2024, <https://umdmedia.com/2024/05/over-67-of-land-under-eritreas-continued-occupation-violates-the-2000-algiers-agreement-and-obstructs-the-2022-pretoria-agreement/> [geraadpleegd op 09/07/2024]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*, Mohamed Abdelsalam Babiker. A/HRC/53/20, 09/05/2023, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g23/092/08/pdf/g2309208.pdf?token=GKzDNtyKQxpmTeTdsp&fe=true> [geraadpleegd op 14/06/2024]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*. A/HRC/50/20, 06/05/2022, <https://reliefweb.int/report/eritrea/situation-human-rights-eritrea-report-special-rapporteur-situation-human-rights-eritrea-ahrc5020-enti> [geraadpleegd op 16/12/2022]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*. A/HRC/53/20, 09/05/2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/092/08/PDF/G2309208.pdf?OpenElement> [geraadpleegd op 18/08/2023]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*, Mohamed Abdelsalam Babiker. A/HRC/56/24, 04/05/2024, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/00/pdf/g2407300.pdf> / <https://tghat.com/wp-content/uploads/2024/06/2024-Report-of-the-Special-Rapporteur-on-the-situation-of-human-rights-in-Eritrea-Mohamed-Abdelsalam-Babiker.pdf> [geraadpleegd op 14/06/2024]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*. A/HRC/50/20, 06/05/2022, <https://reliefweb.int/report/eritrea/situation-human-rights-eritrea-report-special-rapporteur-situation-human-rights-eritrea-ahrc5020-enti> [geraadpleegd op 16/12/2022]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in Eritrea. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*. A/HRC/53/20, 09/05/2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/092/08/PDF/G2309208.pdf?OpenElement> [geraadpleegd op 18/08/2023]

United States Department of State (USDoS), *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Eritrea*, 23/04/2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/eritrea/> [geraadpleegd op 14/06/2024]

United States Department of State (USDoS), *2023 Trafficking in Persons Report: Eritrea*, 21/07/2023, <https://www.state.gov/reports/2023-trafficking-in-persons-report/eritrea/> [geraadpleegd op 14/06/2024]

United States Department of State (USDoS), *2024 Trafficking in Persons Report: Eritrea*, 24/06/2024, <https://www.state.gov/reports/2024-trafficking-in-persons-report/eritrea/> [geraadpleegd op 09/07/2024]

United States Institute of Peace (USIP) (Woldemariam M.), *Taking Ethiopia-Eritrea Tensions Seriously*, 15/12/2023, <https://www.usip.org/publications/2023/12/taking-ethiopia-eritrea-tensions-seriously> [geraadpleegd op 09/07/2024]

USA Today, *The largest war in the world: Hundreds of thousands killed in Ethiopia's Tigray conflict*, 21/11/2022, <https://eu.usatoday.com/in-depth/graphics/2022/11/21/ethiopia-tigray-conflict-thousands-killed/8295870001/> [geraadpleegd op 20/12/2022]

Van Reisen M., *Ethiopia at crossroad: The Role of Eritrea in the Tigray War*, 12/2021, https://www.researchgate.net/publication/356833062_Ethiopia_at_crossroad_The_Role_of_Eritrea_in_the_Tigray_War_full_referenced_document [geraadpleegd op 22/06/2023]

Van Reisen M., *Ethiopia at crossroad: The Role of Eritrea in the Tigray War*, 12/2021,
https://www.researchgate.net/publication/356833062_Ethiopia_at_crossroad_The_Role_of_Eritrea_in_the_Tigray_War_full_referenced_document [geraadpleegd op 22/06/2023]